

CTFC

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural

Cap a la gestió integral de l'espai forestal: el pla pilot de Soriguera

Núria Aquilué
13 juny 2023
Girona

01 /

Objectiu i aproximació metodològica

Objectiu

Elaborar un pla de gestió per identificar les zones i accions a implementar en el territori per **incrementar la resiliència dels paisatges agroforestals i la provisió de serveis ecosistèmics**, en base a:

- **Premisses globals de resiliència socioecològica**
- **Criteri expert en zones específiques**

Premisses globals de resiliència en paisatges agroforestals Mediterranis

✓ **Reducció del risc d'incendis forestals**

✓ **Conservació de la biodiversitat**

✓ **Producció d'aigua blava**

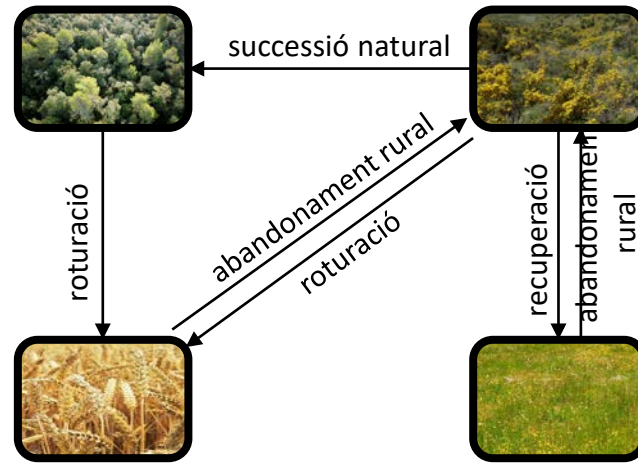
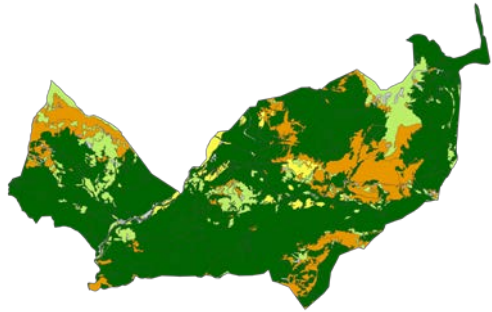
✓ **Potenciar l'activitat agroramadera**

Equilibri ambiental, social i econòmic del territori

Suport a la presa de decisions (I): simulació de canvis a escala de paisatge i anàlisi de SE

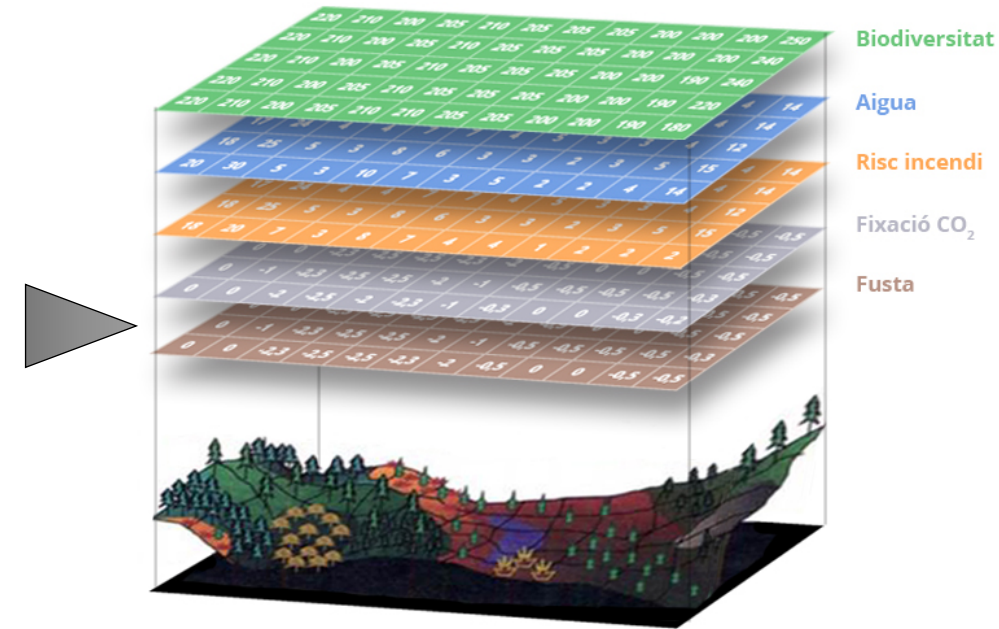
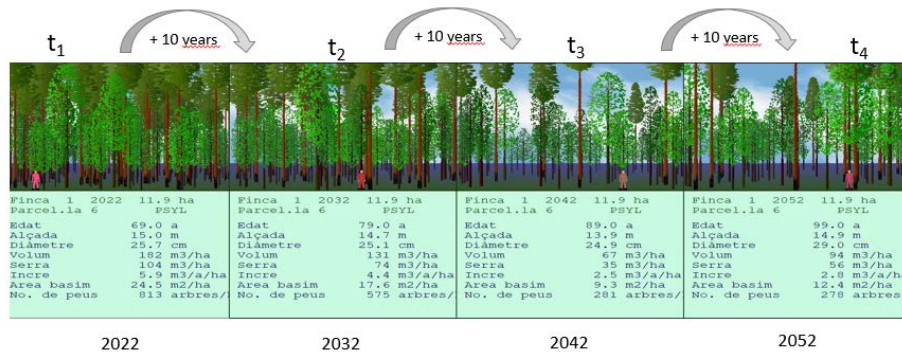
Simulació de canvis d'usos del sòl:

Caracterització paisatge i boscos:

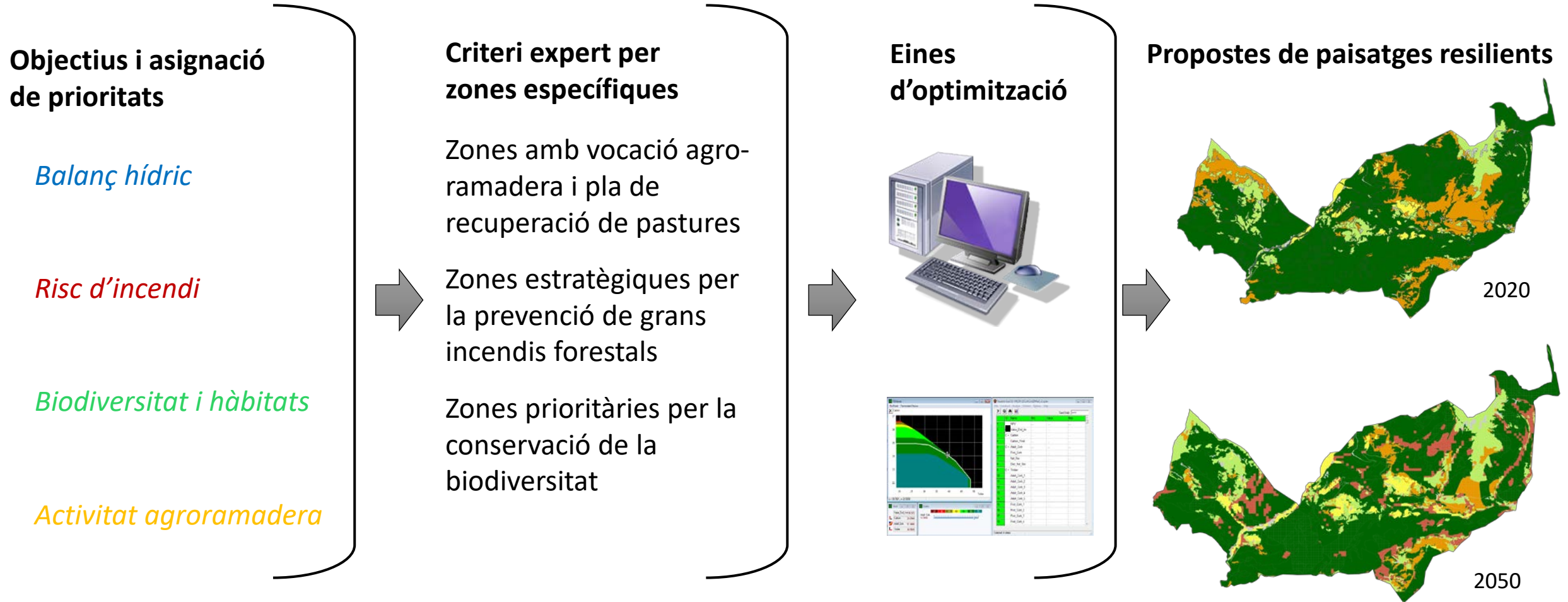
Simulació d'alternatives de gestió silvícola:

- No intervenció
- Adevesament
- BAU
- ORGEST
- Naturalística

Font: Adaptació a partir de Finney 2005

Suport a la presa de decisions (II): eines d'optimització i validació amb experts

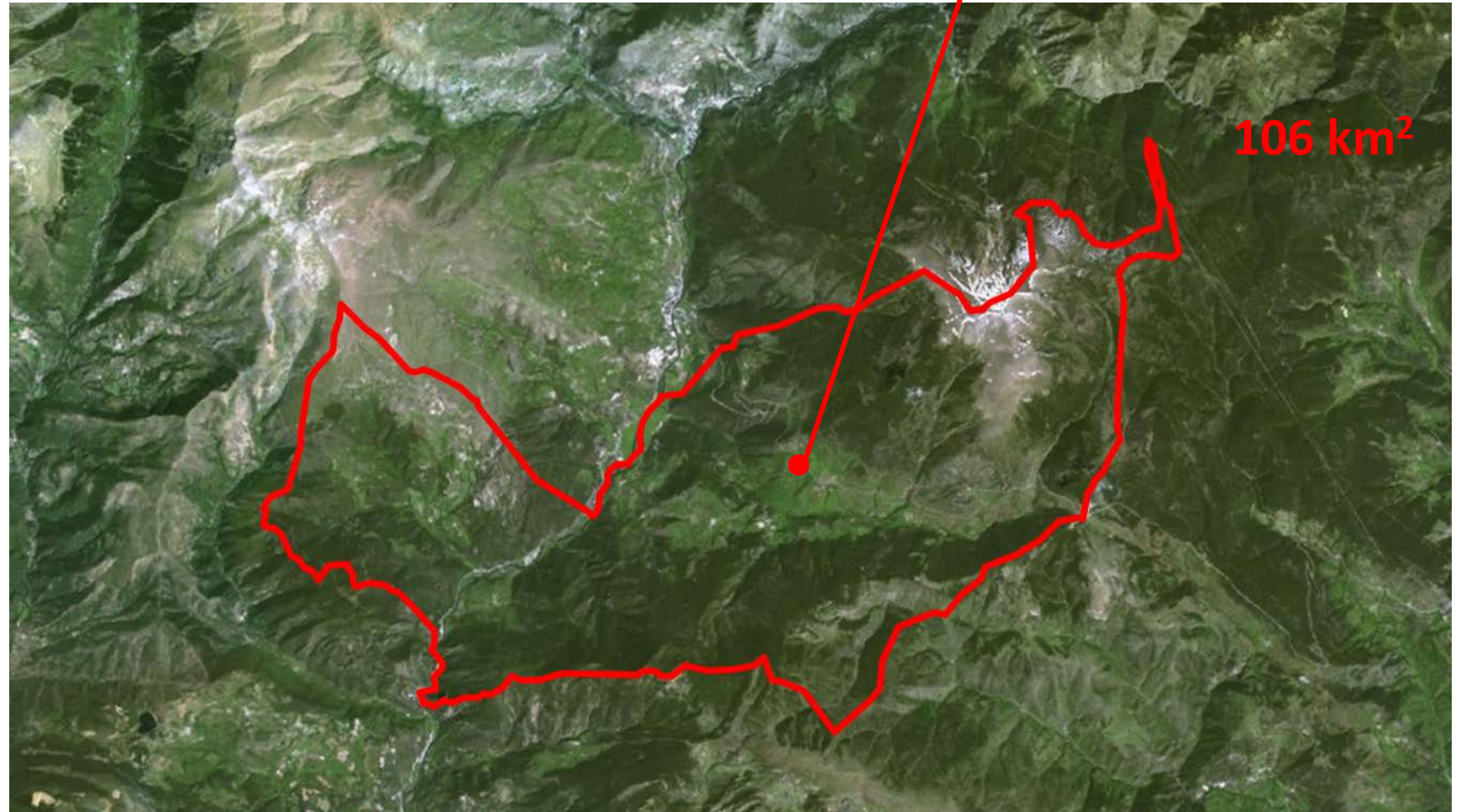
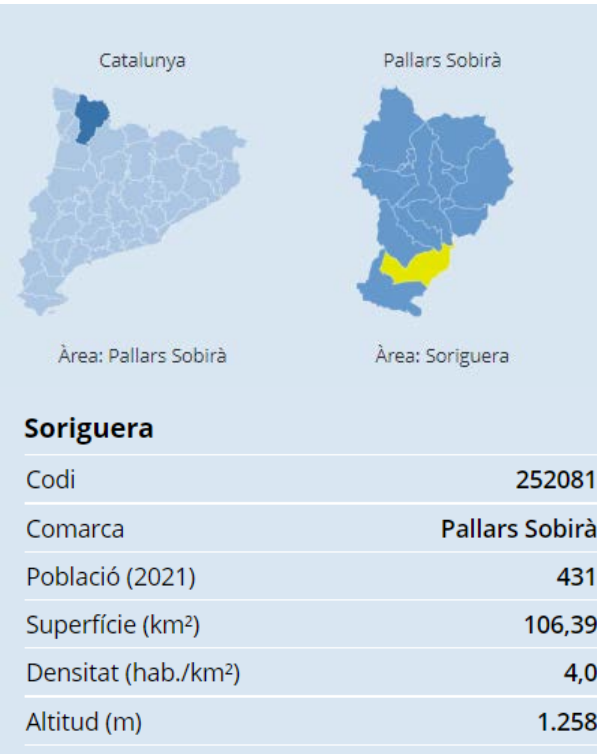

OBJETIU: Elaboració d'un pla de paisatge agroforestal resilient en base a les premisses globals i incloent acords respecte a les zones de solapament de prioritzacions

02 /

Cas d'estudi: Soriguera

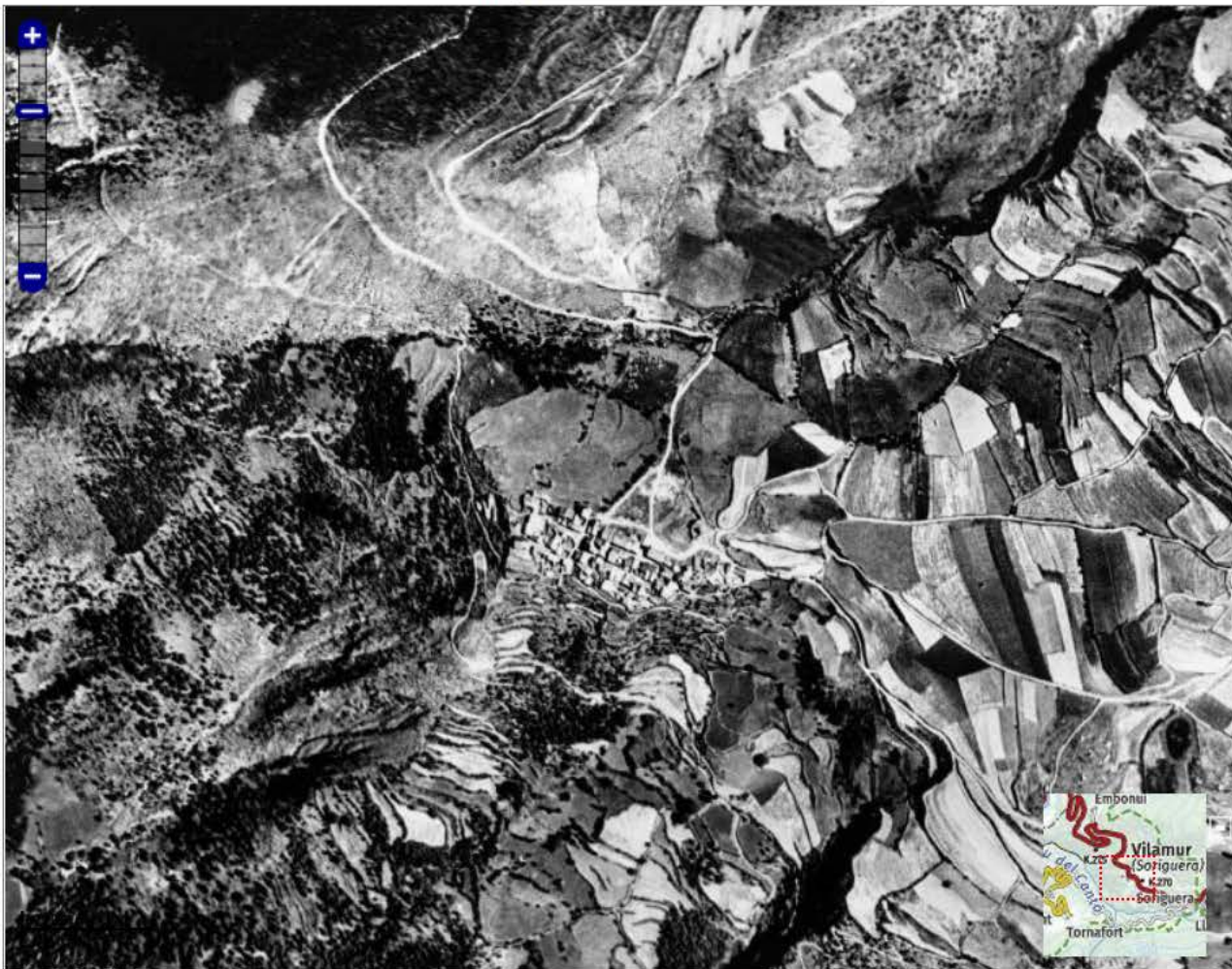
Soriguera

Elevació: 596 – 2438 m
Pendent: 0 – 76.5 °,
23 ° (44%)

Soriguera: Paisatge passat i futur

Trieu servei: Any 1955-56

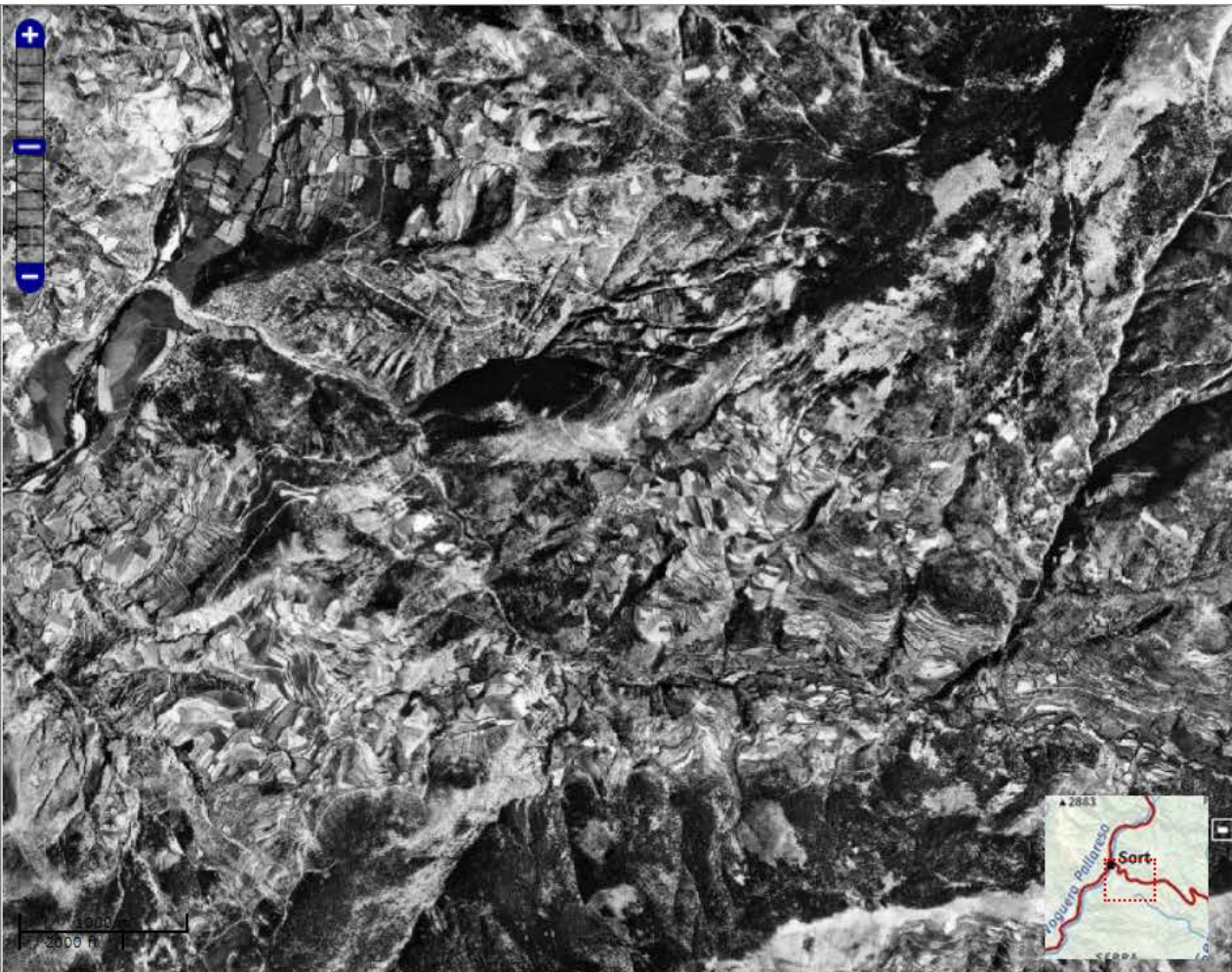

Trieu servei: Vigent

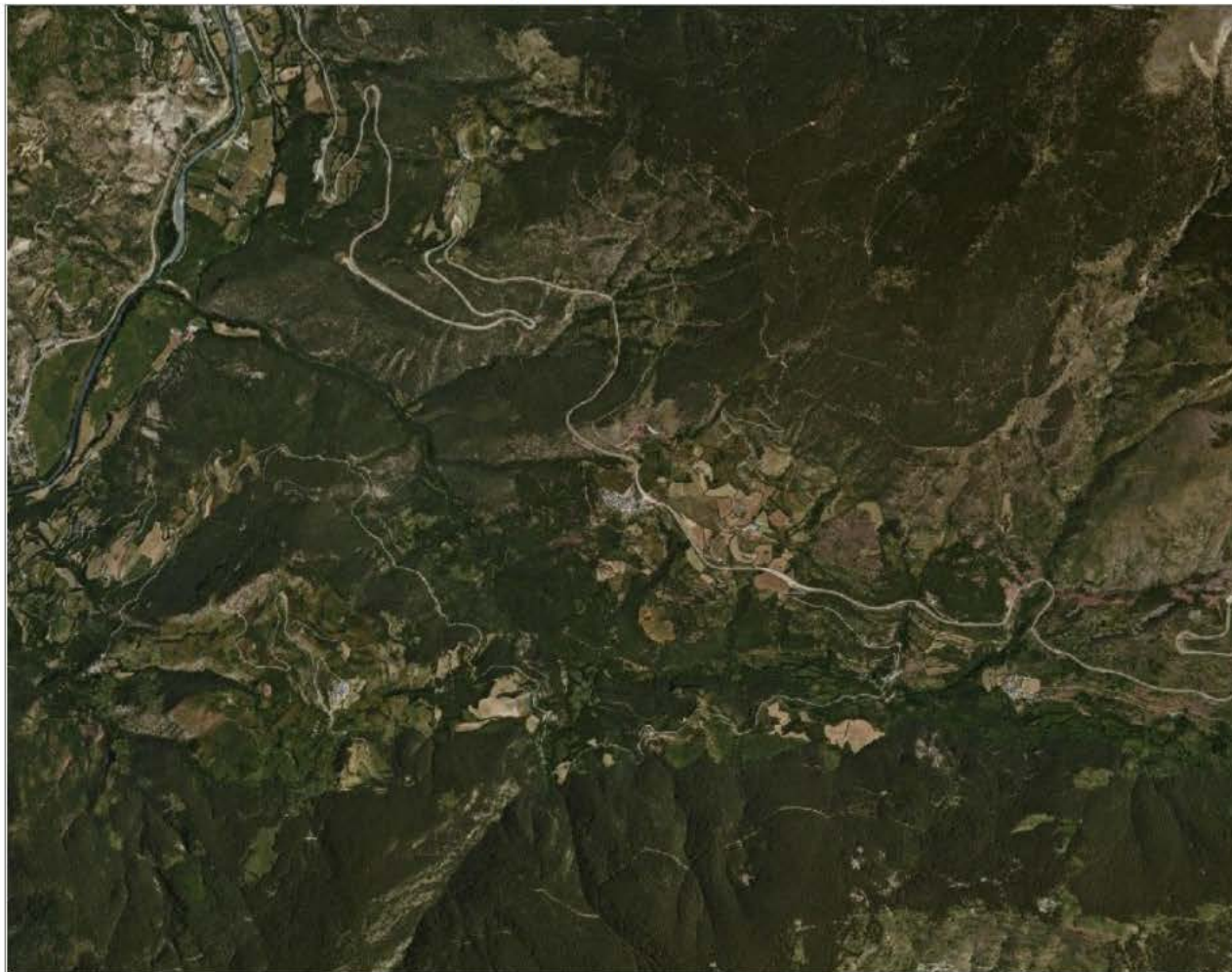

Soriguera: Paisatge passat i futur

Trieu servei: Any 1955-56

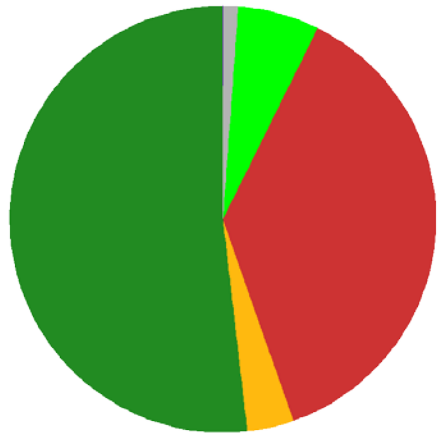

Trieu servei: Vigent

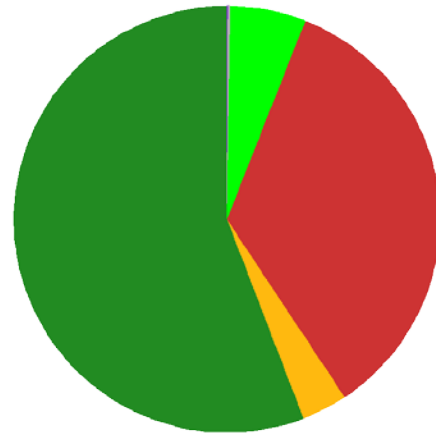

Canvis d'usos del sòl en les últims 3 dècades

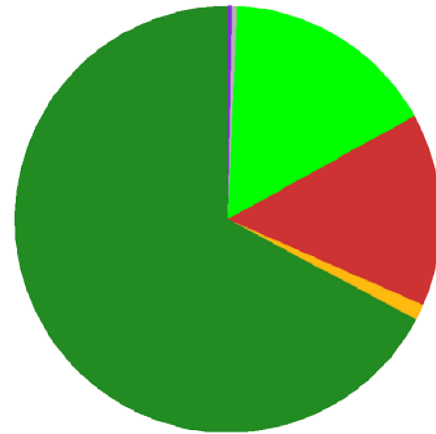
1987

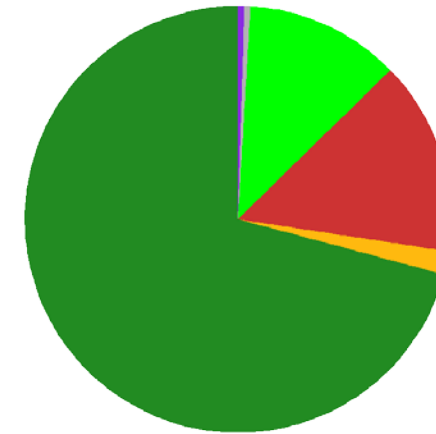
1997

2007

2017

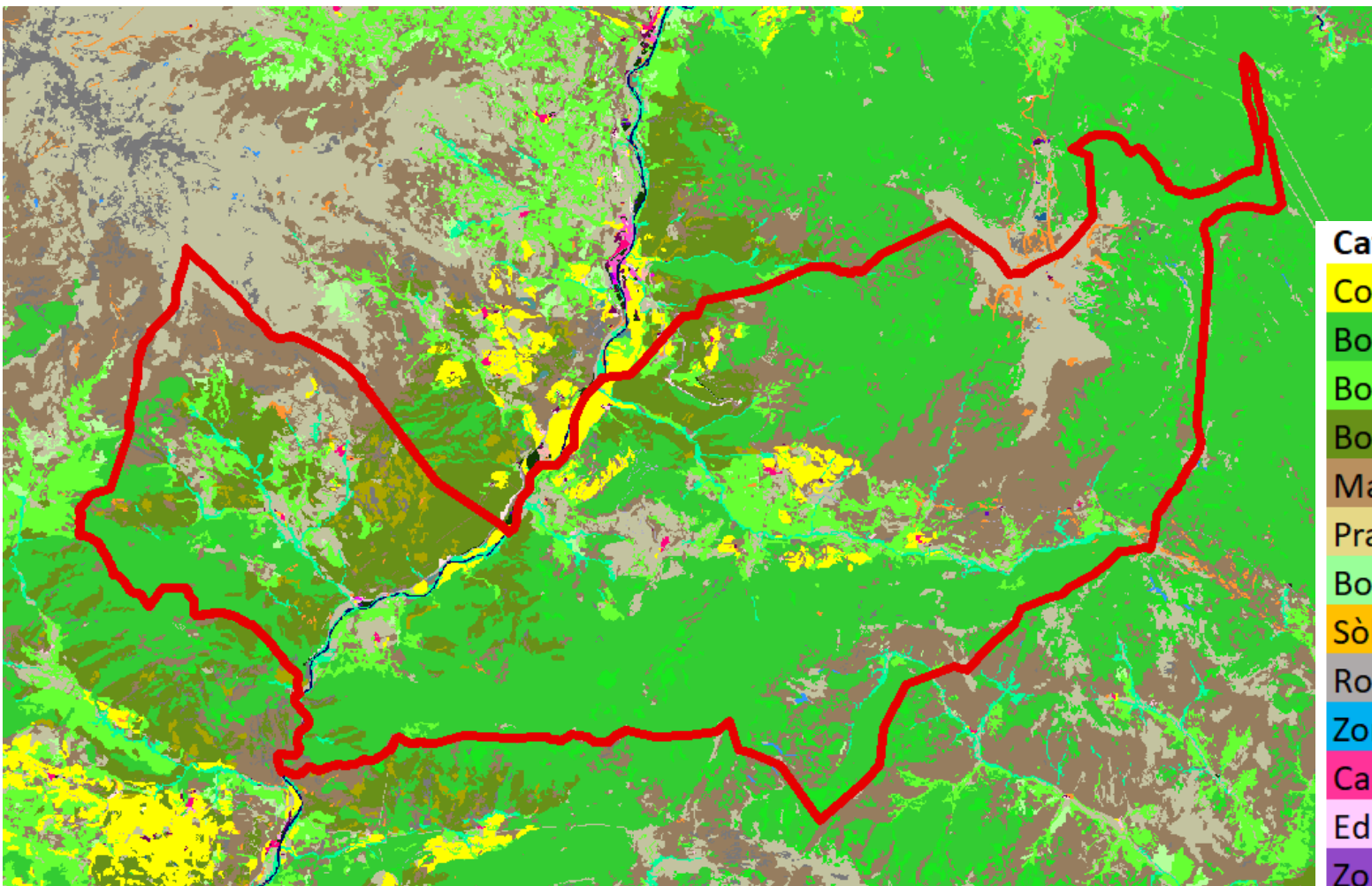

Coberta

- Elevat grau d'aforestació (colonització dels matollars)
- Disminució dels cultius i augment dels prats/pastures

Distribució actual de les cobertes del sòl (2018)

Bosc: 63%

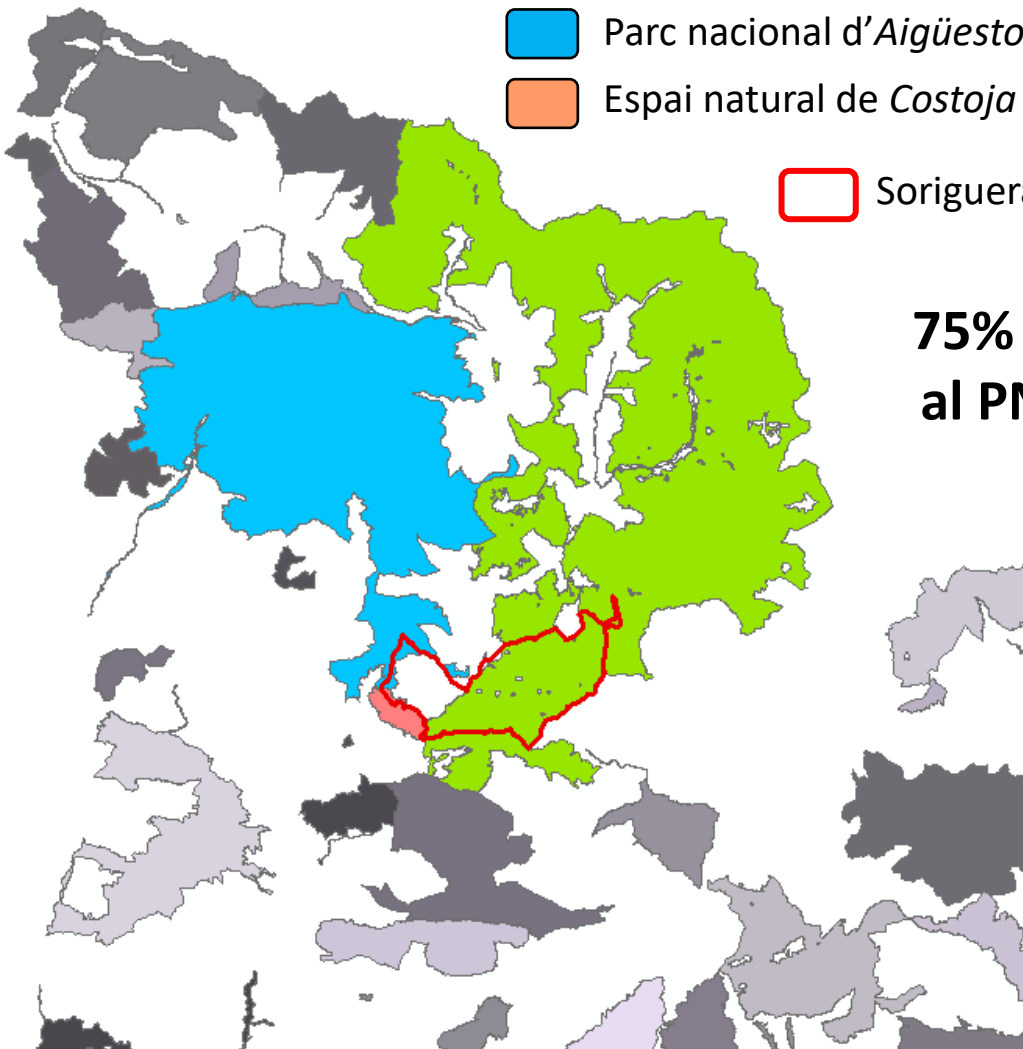
Categoria	Abundància
Conreus herbacis	1%
Bosc d'aciculifolis	45%
Bosc de caducifolis, planifolis	5%
Bosc d'esclerofil·les i laurifolis	10%
Matollar	18%
Prats i herbassars	13%
Bosc de ribera	3%
Sòl nu forestal	1.0%
Roquissars i congestes	1.6%
Zones humides	0.1%
Casc urbà	0.1%
Edificacions aïllades en l'espai rural	0.1%
Zones industrials , comercials i/o de serveis	0.1%
Xarxa viària	0.9%
Sòl nu urbà	0.1%
Cursos d'aigua	0.4%

Descripció espais protegits i propietat forestal

	Parc natural de l'Alt Pirineu	79.2 km ²
	Parc nacional d'Aigüestortes	3.6 km ²
	Espai natural de Costoja	1.1 km ²

 Soriguera

**75% del municipi
al PN Alt Pirineu**

Descripció espais protegits i propietat forestal

- Parc natural de l'Alt Pirineu
- Parc nacional d'Aigüestortes
- Espai natural de Costoja

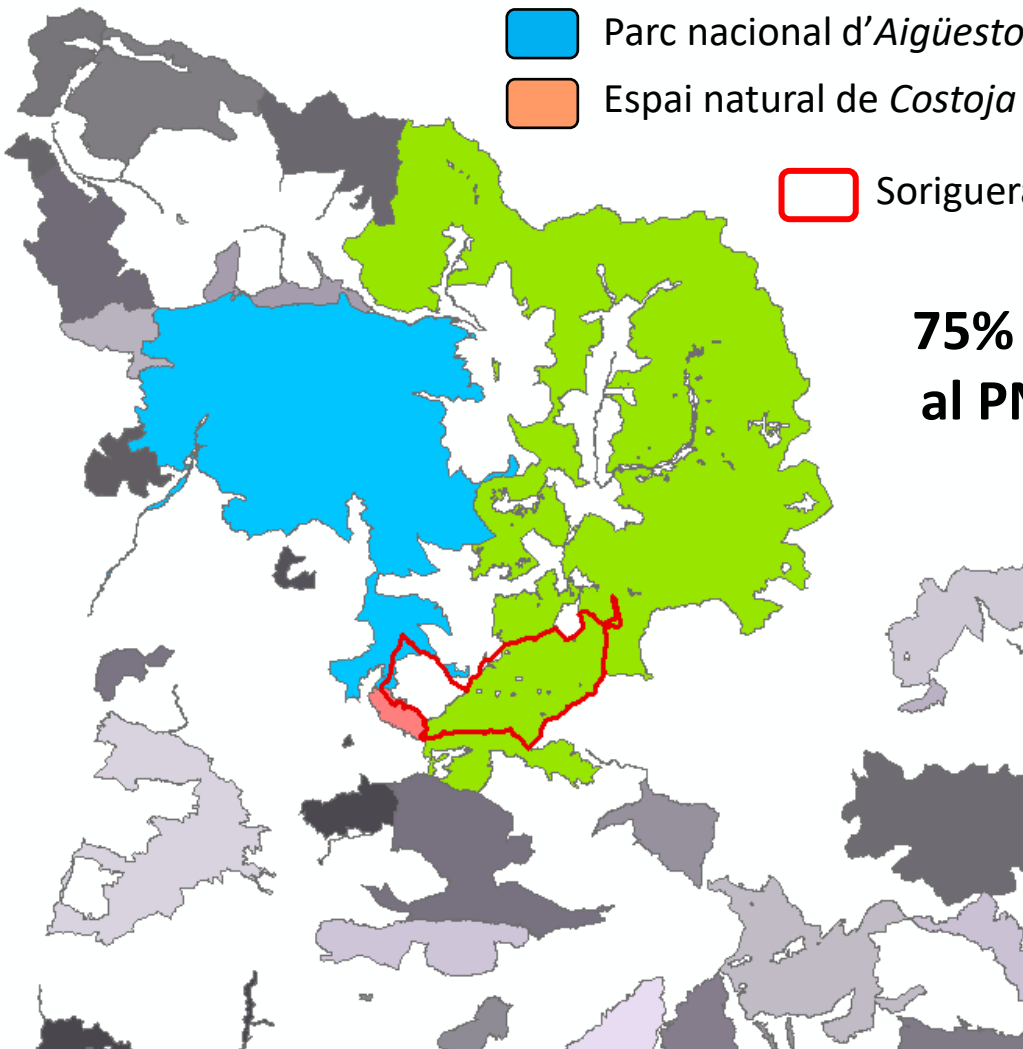
79.2 km²

3.6 km²

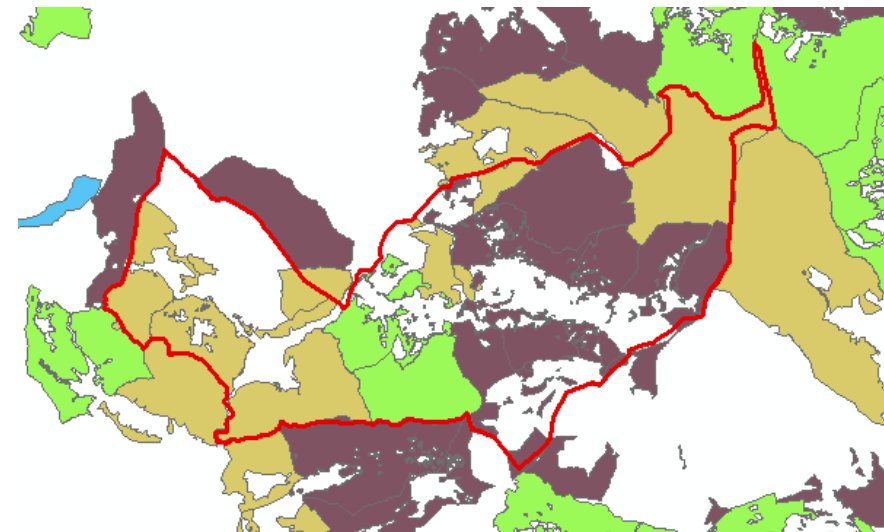
1.1 km²

Soriguera

**75% del municipi
al PN Alt Pirineu**

Boscós

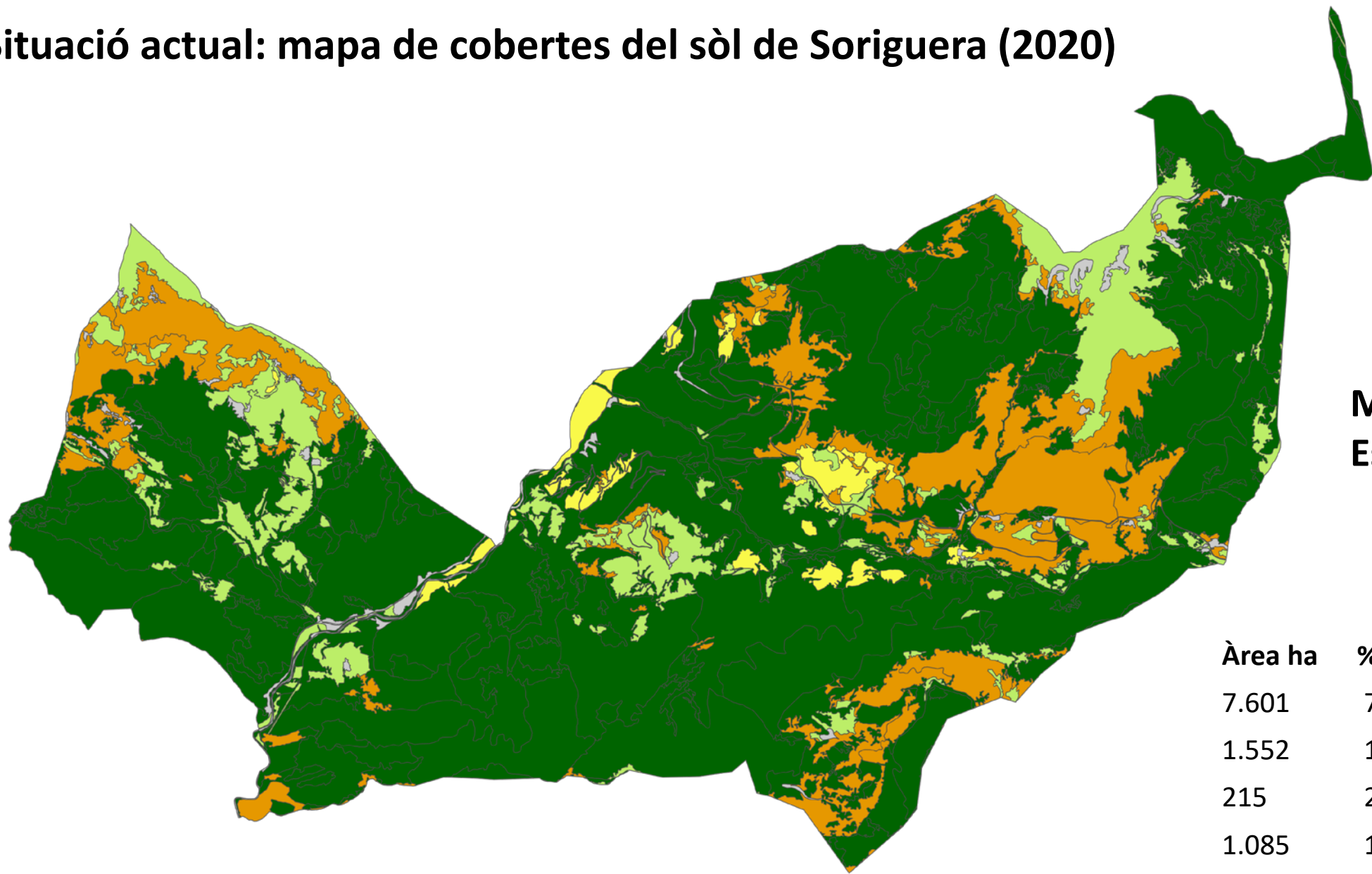
- Agències Públiques
- Diputacions
- Entitat Municipal Descentralitzada 10.3 km²
- Estat
- Generalitat de Catalunya 31.6 km²
- Municipi 28.7 km²
- Privat

**71 km² dels boscos són
de titularitat pública**

03 /

Anàlisi de possibles paisatges agroforestals resilents

Situació actual: mapa de cobertes del sòl de Soriguera (2020)

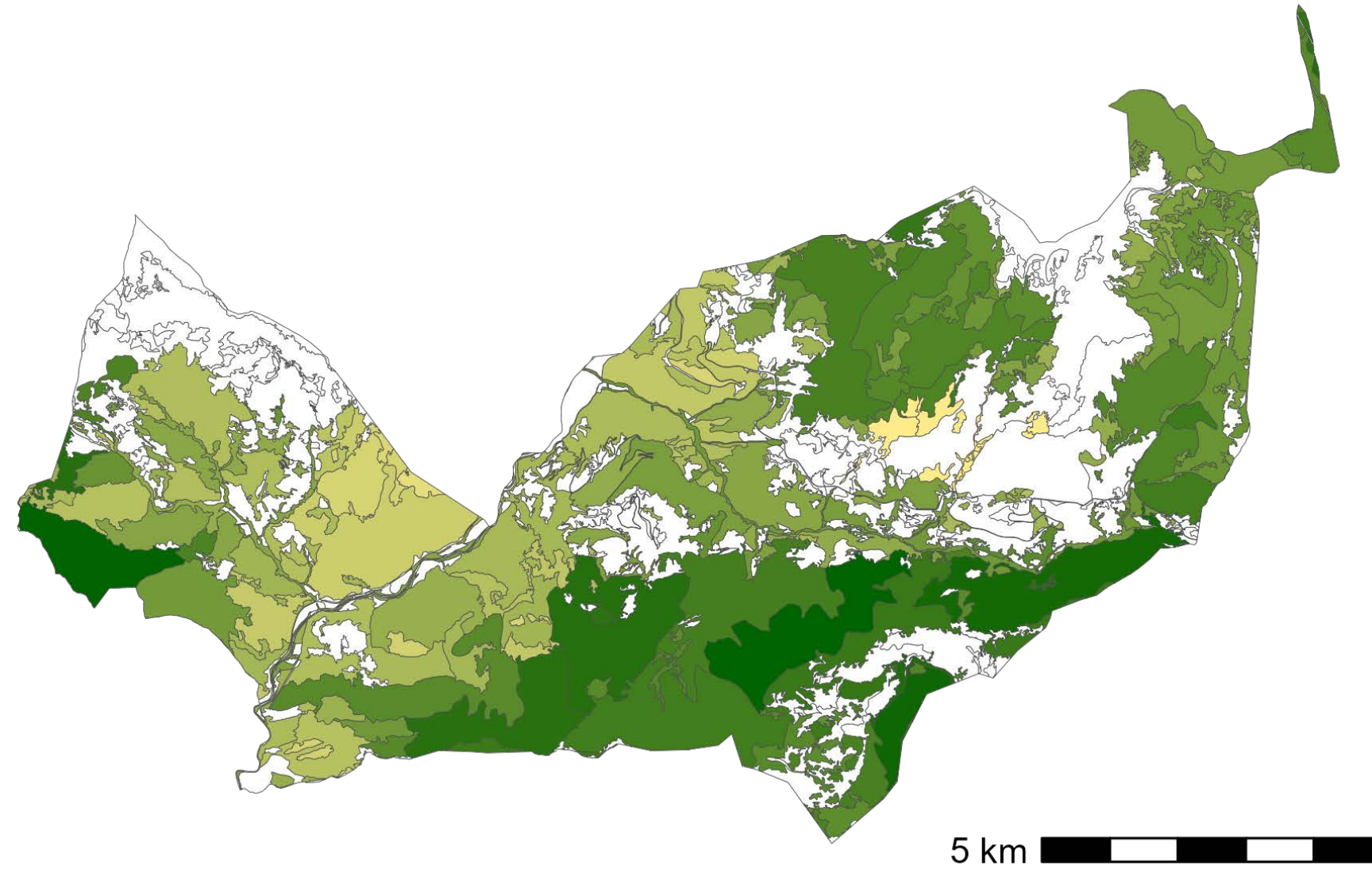
Mapa Forestal Espanyol 1:25000

Àrea ha	%
7.601	72%
1.552	15%
215	2%
1.085	10%
145	1%

Coberta del sòl

- 1. Bosc
- 2. Matoll
- 3. Agrícola
- 4. Prat/Pastures
- 5. No productiu

Existències actuals (2020)

Volum mig ($\text{m}^3 \text{ha}^{-1}$)

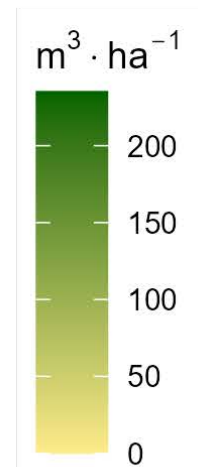
119.5

Volum màxim ($\text{m}^3 \text{ha}^{-1}$)

235.2

Volum total (m^3)

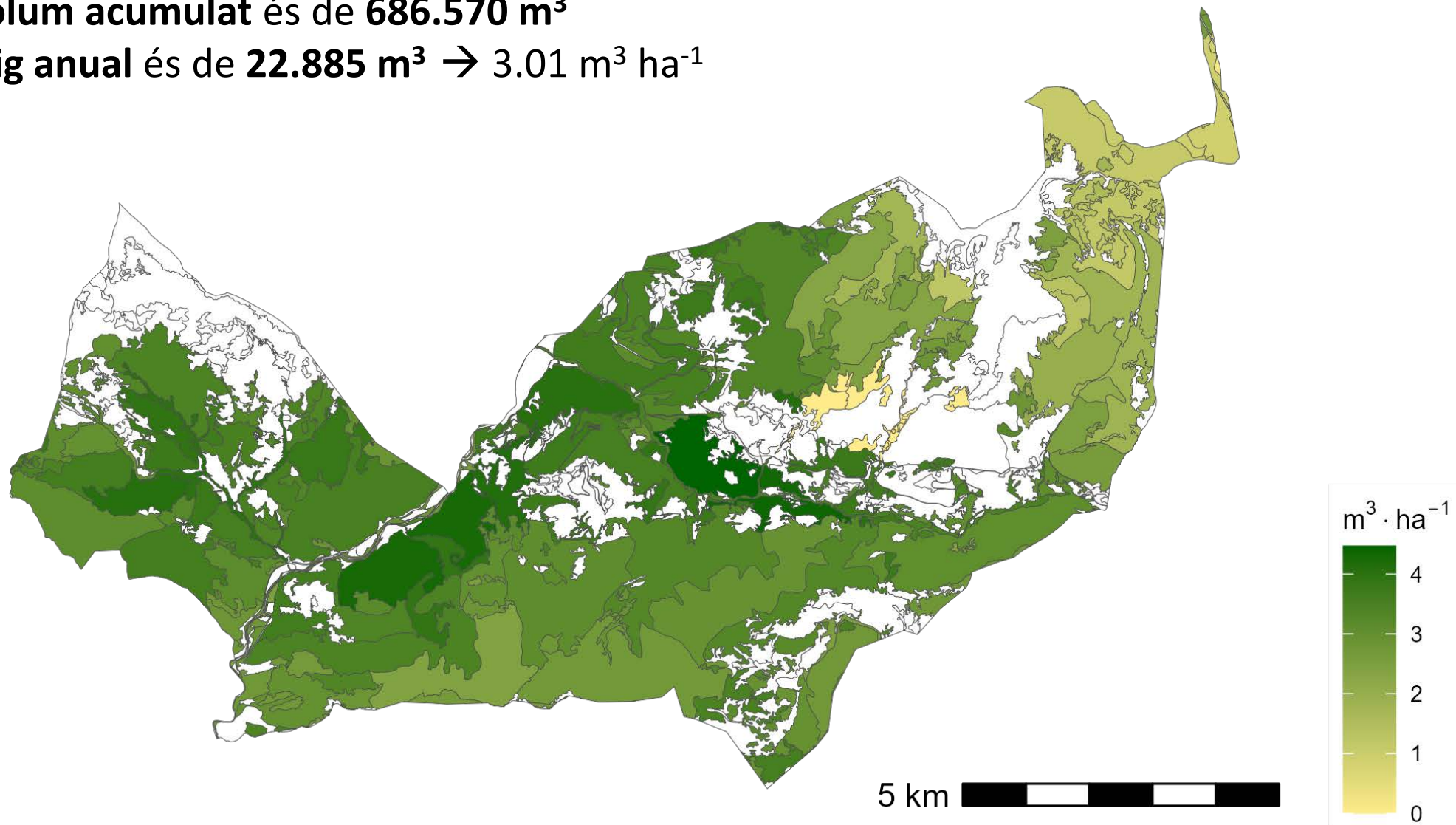
1.096.770

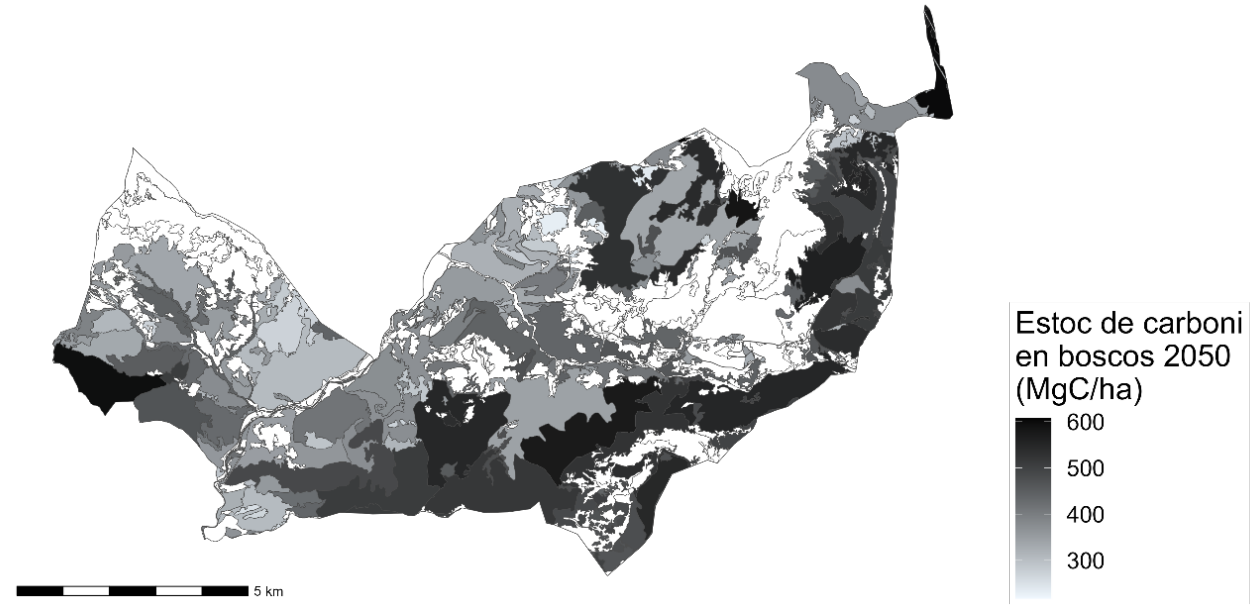
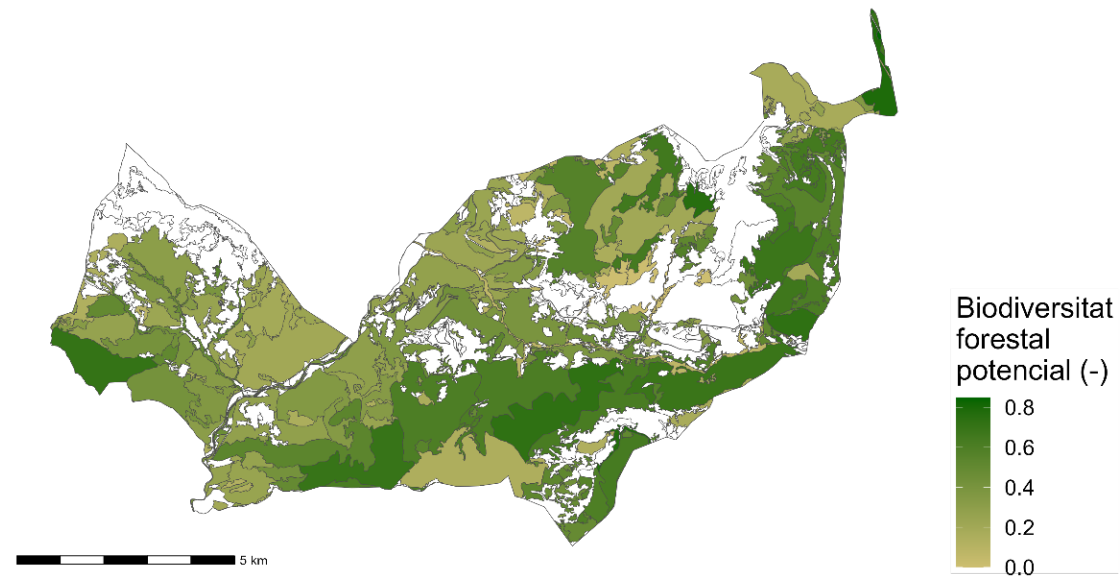
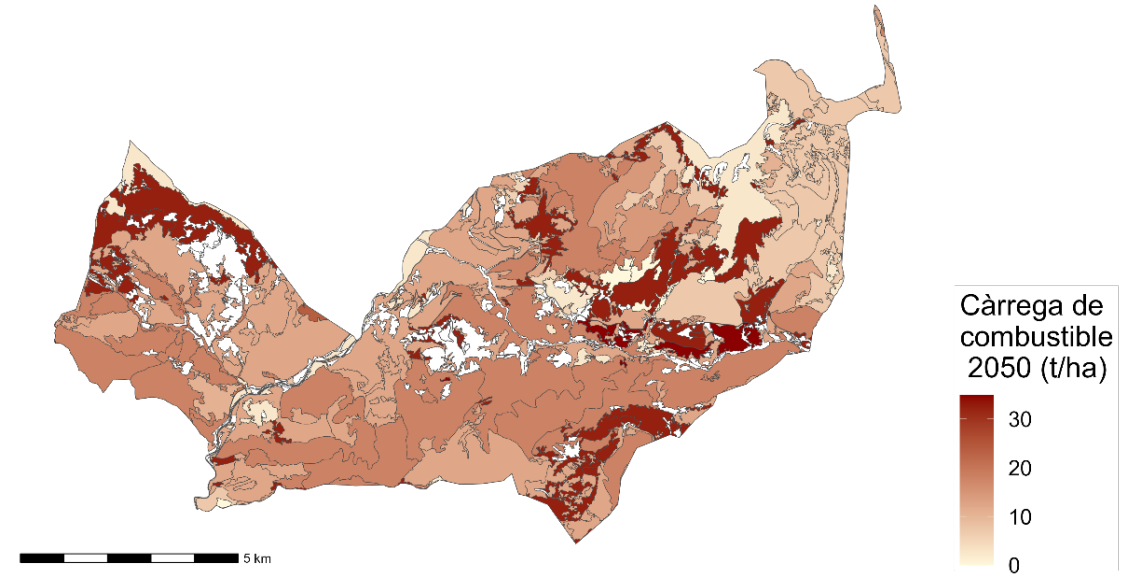
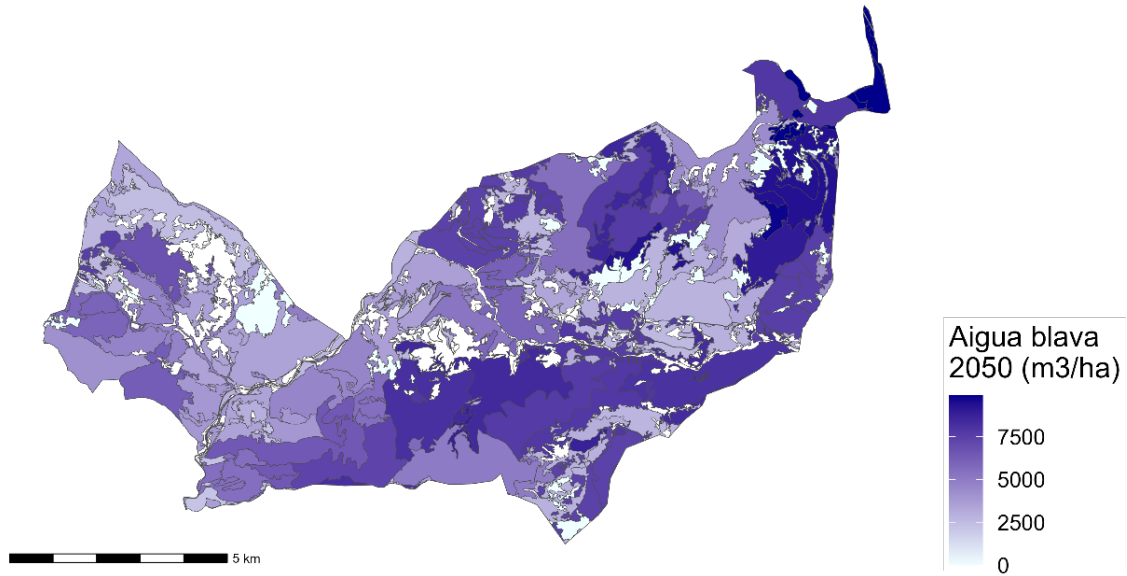
Estimació del creixement

En 30 anys, el volum acumulat és de **686.570 m³**

L'incremento mig anual és de **22.885 m³ → 3.01 m³ ha⁻¹**

Provisió serveis ecosistèmics seguint tendència actual

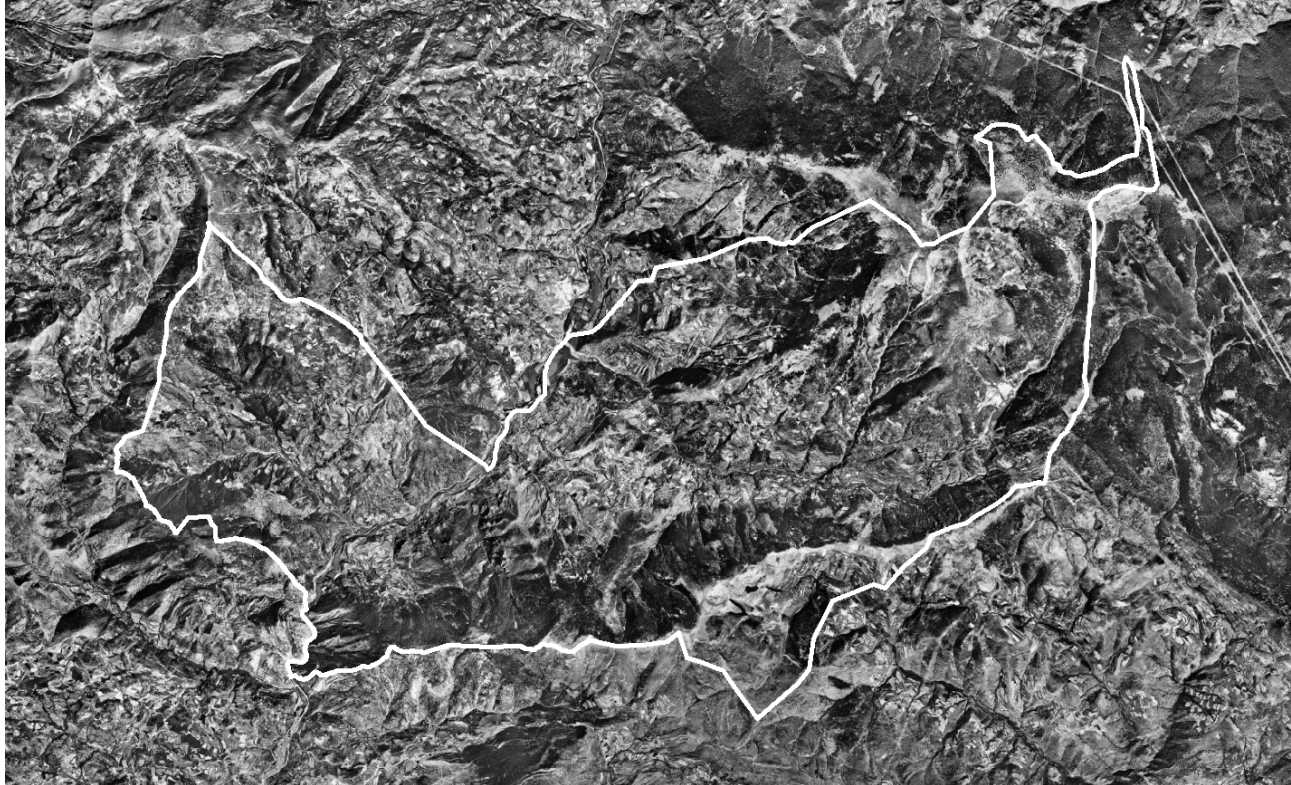

Propostes per les zones específiques segons criteri expert

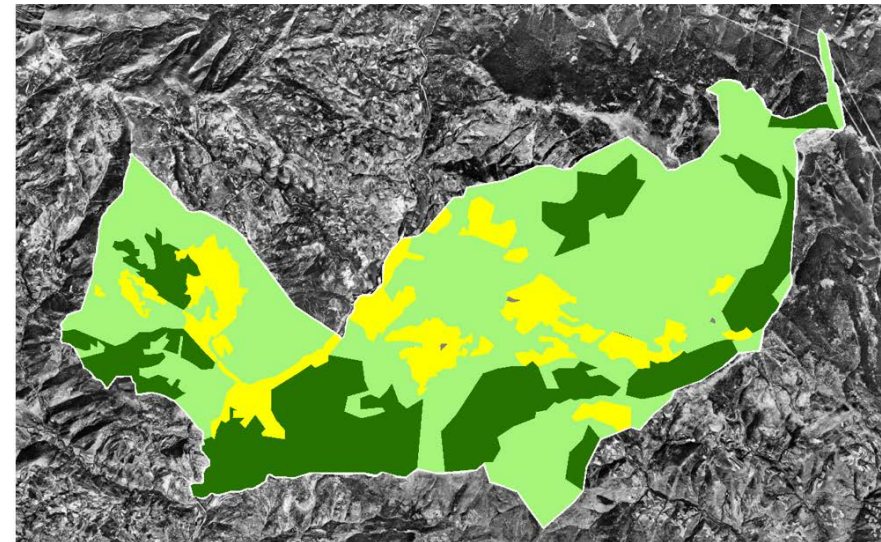
- I. Potenciar l'activitat agroramadera**
- II. Fomentar la conservació de la biodiversitat**
- III. Establir àrees estratègiques per la prevenció de grans incendis forestals**

I. Priorització de l'activitat agroramadera

Ortofoto 1956

Fotointerpretació

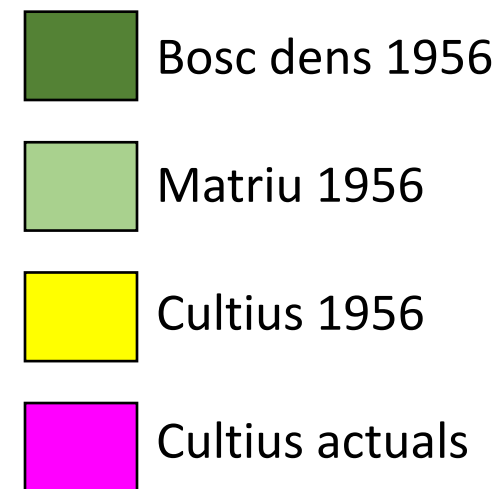
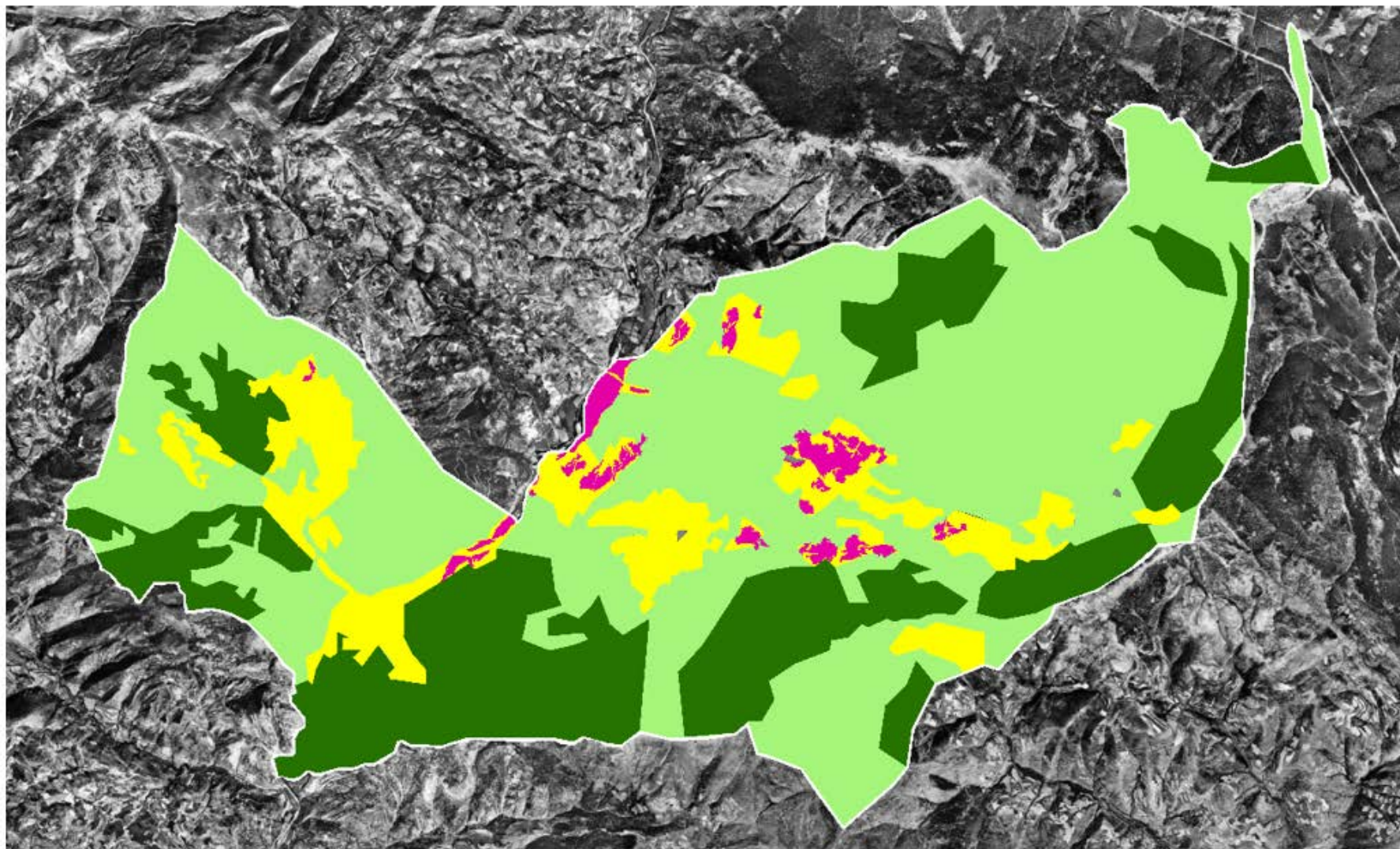

- Bosc dens 1956
- Matriu 1956
- Cultius 1956

I. Priorització de l'activitat agroramadera

Potencial cultivable: Cultius 1956 i cultius actuals

1.497 ha

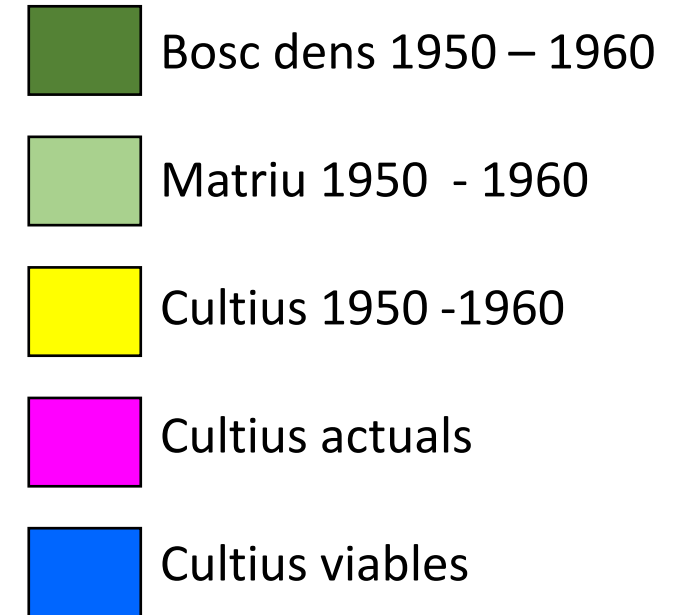
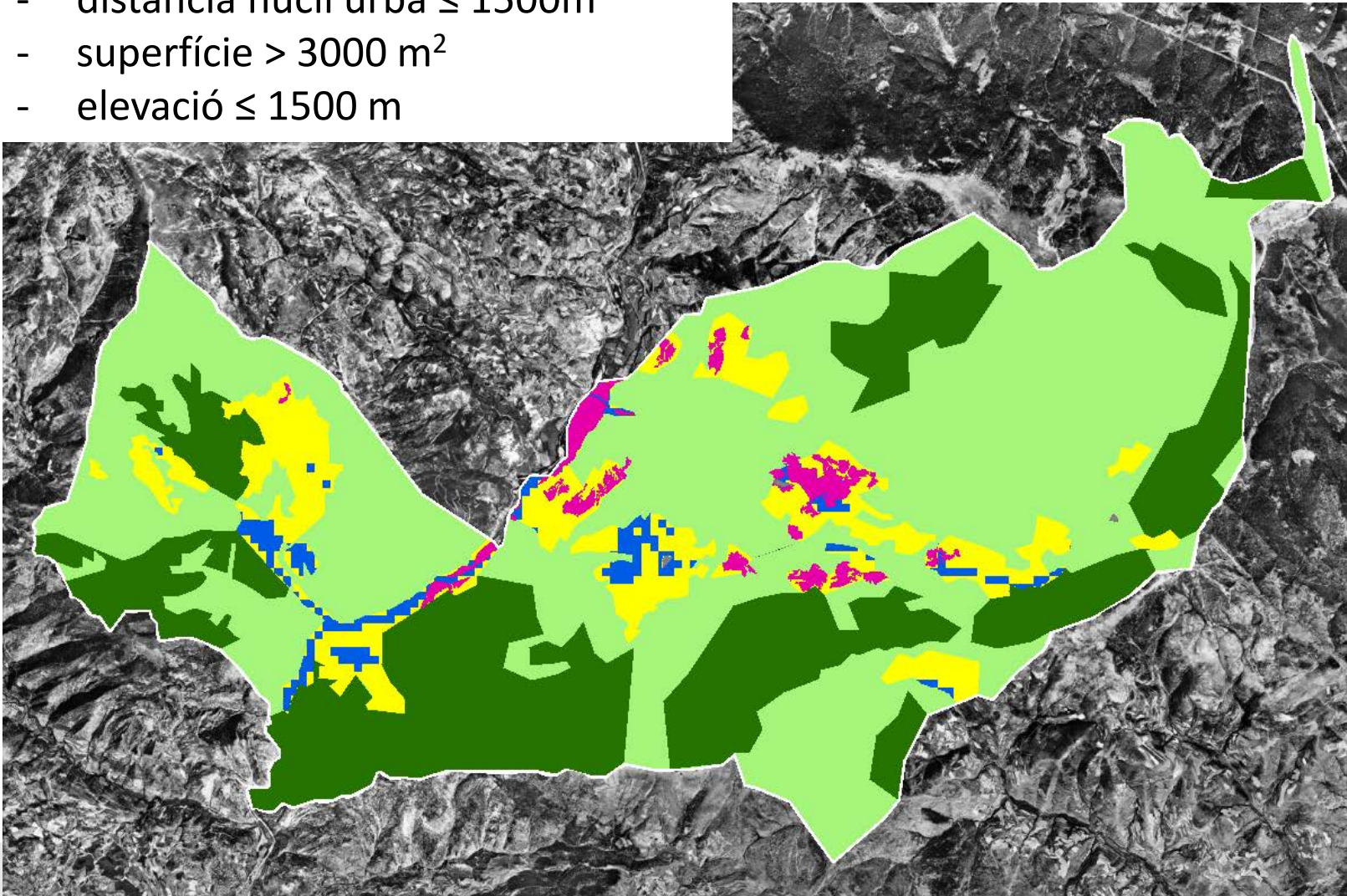
I. Priorització de l'activitat agroramadera

Cultivable viable actualment (mecnitzable): **Cultius 1956** y **cultius actuals** sempre que:

- pendent $\leq 20\%$
- distància nucli urbà $\leq 1500\text{m}$
- superfície $> 3000\text{ m}^2$
- elevació $\leq 1500\text{ m}$

221 ha

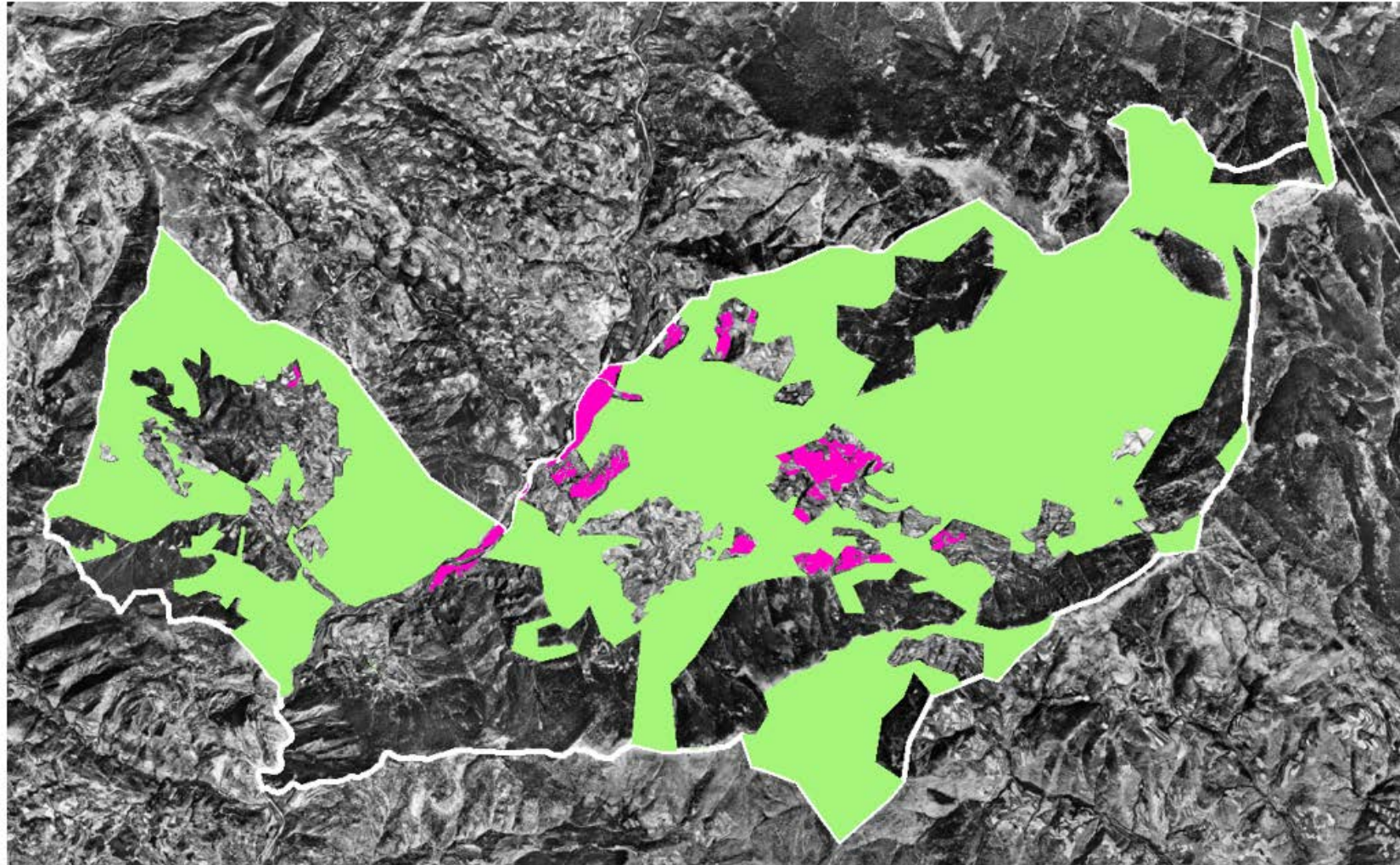
(superfície actual x 2)

I. Priorització de l'activitat agroramadera

Potencial ramader: Sense cultius 1956, sense bosc dens 1956 i sense cultius actuals

6.082 ha

Matriu 1956

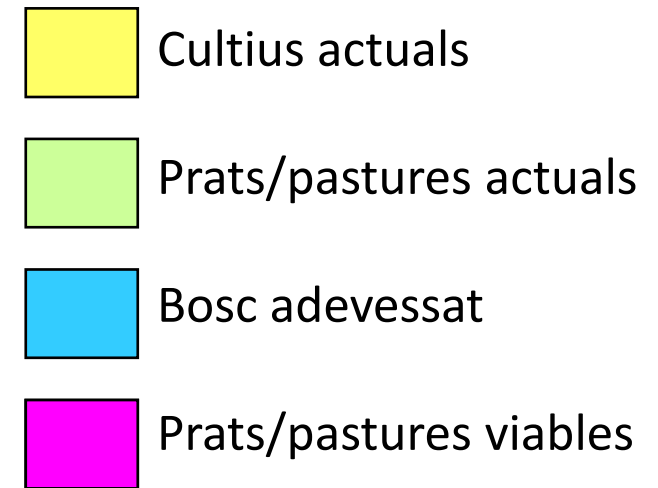
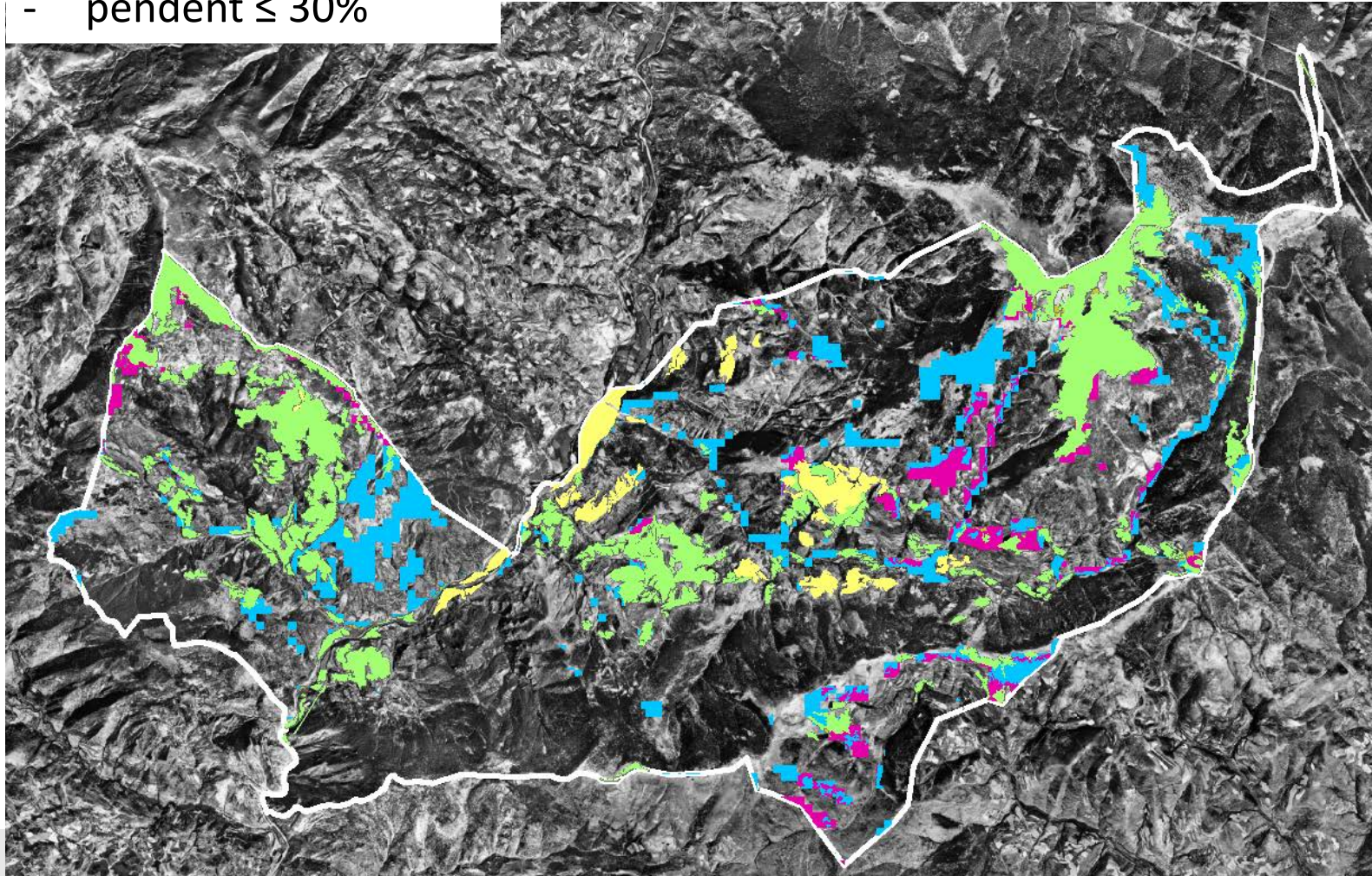
Cultius actuals

I. Priorització de l'activitat agroramadera

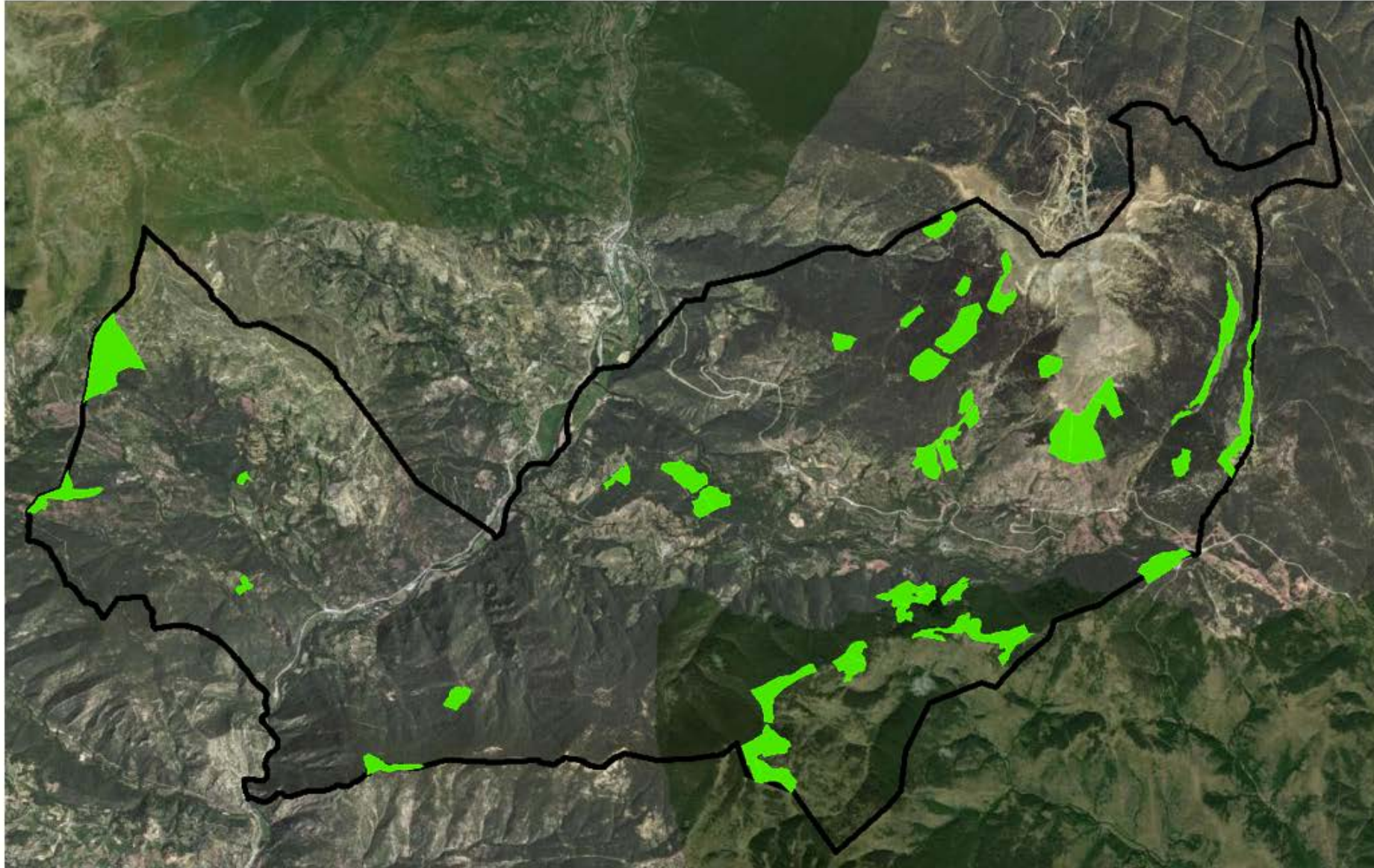
Ramader viable actualment (mecnitzable): Sense cultius 1956, sense bosc dens 1956 y sense cultius actuals, sempre que:

- orientació S i O
- pendent $\leq 30\%$

961 ha

I. Priorització de l'activitat agroramadera

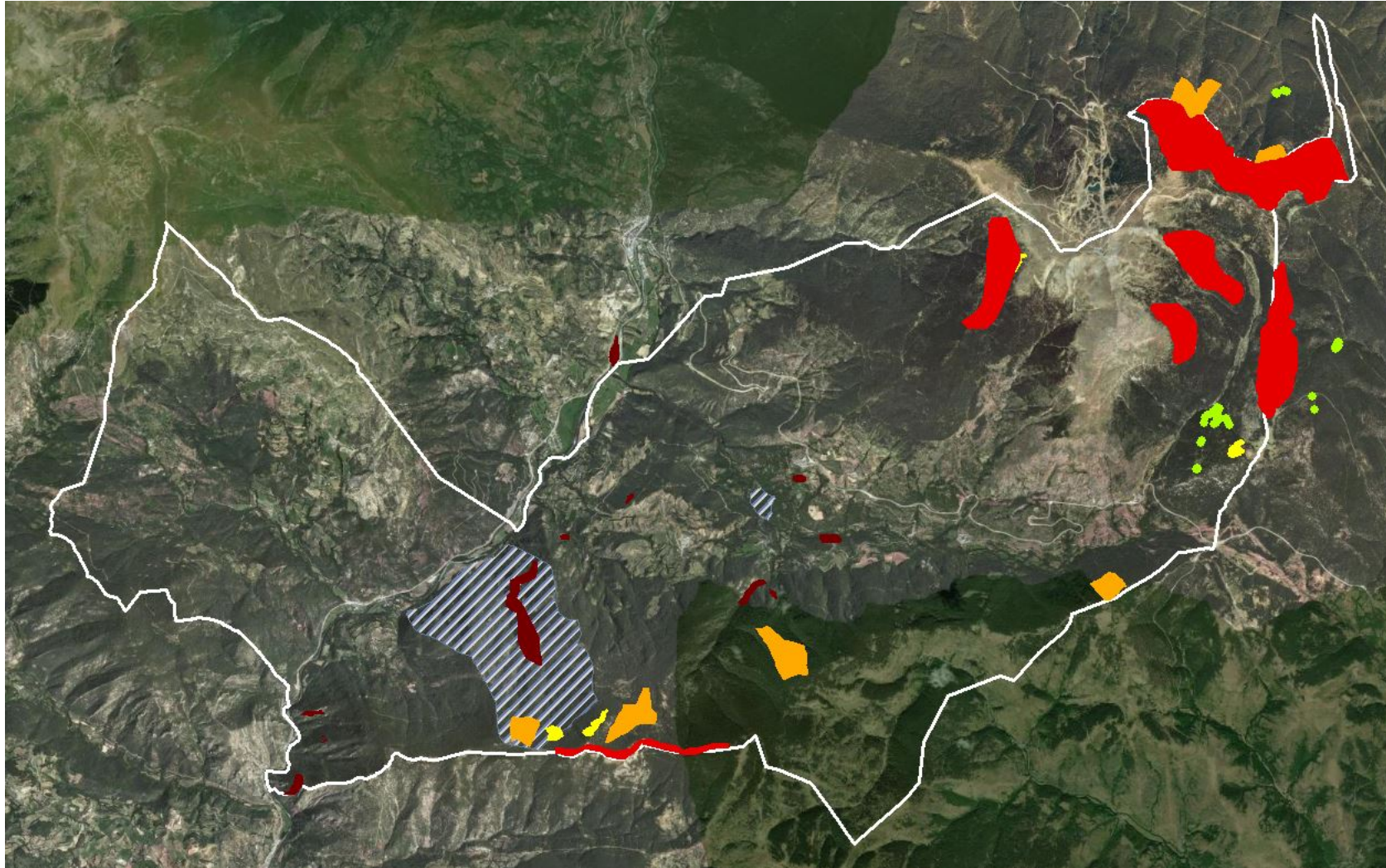

 Pla de recuperació de pastures

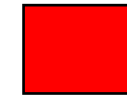
II. Conservació de la biodiversitat

Zones prioritàries indicades pels tècnics del PN Alt Pirineu →

NO INTERVENCIÓ en les zones prioritàries pel gall fer, la reproducció de rapinyaires i d'evolució natural

Cant gall fer

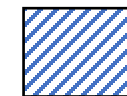
Hivernació gall fer

Aus rapinyaires

Bosc madur

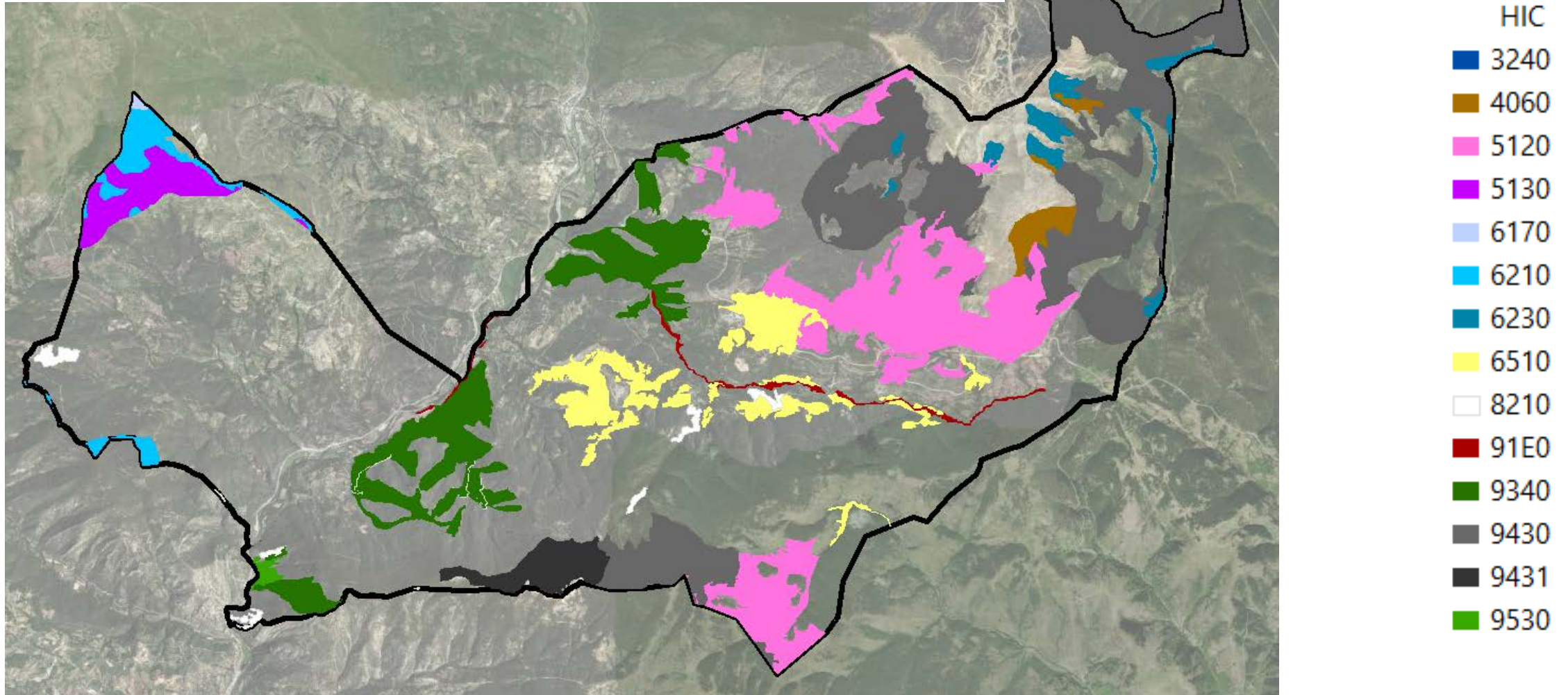
Evolució natural

Buxbaumia viridis

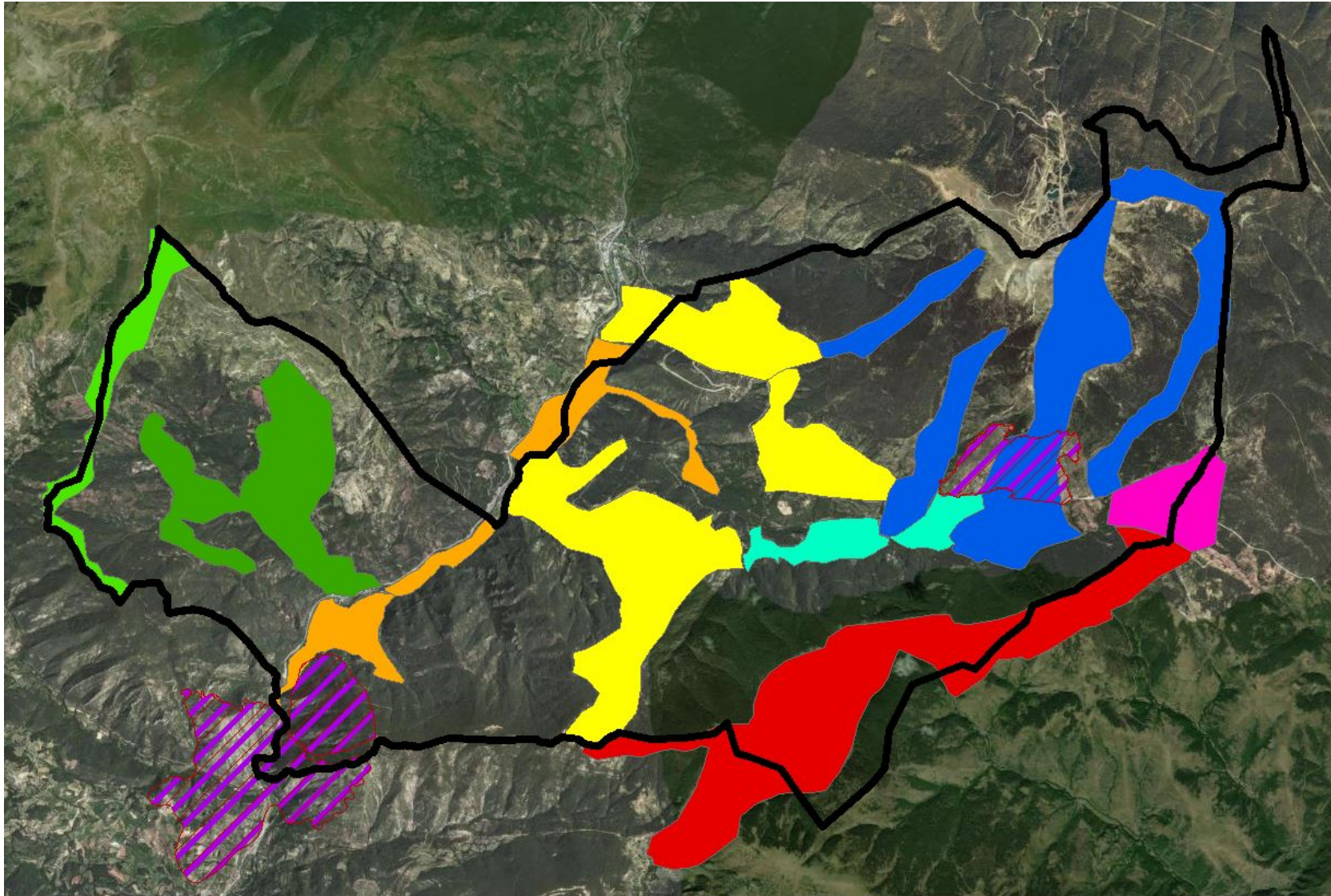
II. Conservació de la biodiversitat

Hàbitats d'Interès Comunitari que són element clau a cada espai de la Xarxa Natura 2000 (Aigüestortes i Alt Pallars).
Ocupen un total de 3.704 ha i representen el 35% del municipi

III. Priorització zones per la prevenció d'incendis forestals

Zones estratègiques per la prevenció de grans incendis forestals proposades pels GRAF

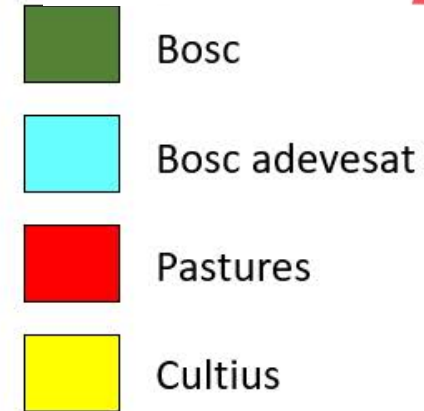
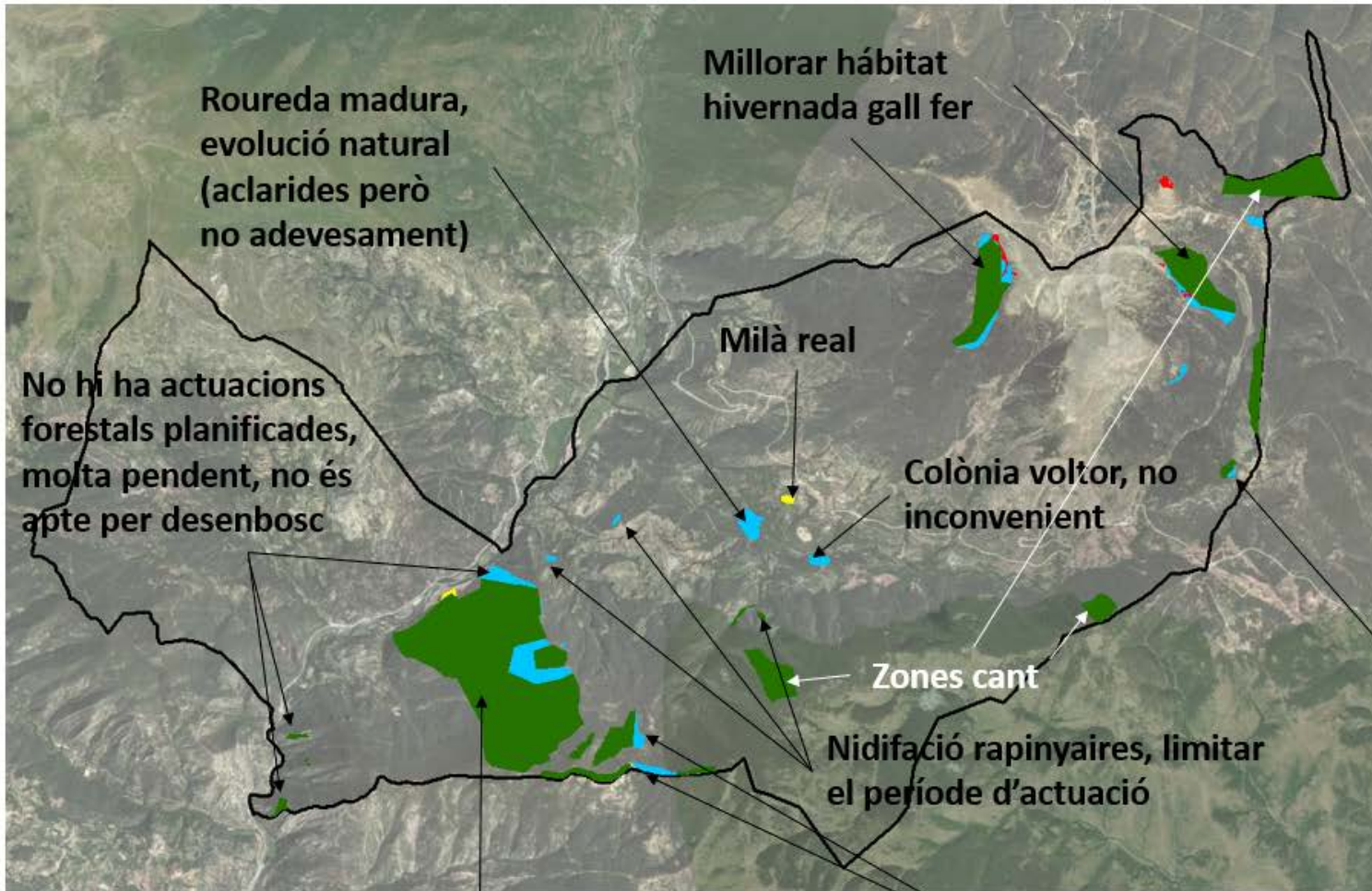
PROPOSTES GRAF

- **Solana d'Estac** → recuperació pastures
- **Cresta d'Estac** → pista per defensa d'incendis de ponent
- **Noguera Pallaresa** → bosc de ribera, cultius i prats de dall
- **Pujada a Tornafort, Arcalís i Vilamur** → cultius de secà
- **Serra de Freixa** → bosc amb vocació de pastures i reducció de la vulnerabilitat (trencar continuïtat masses forestals)
- **Fons vall Riu del Cantó** → obertures amb cultius i pastures
- **Barrancs Comes de Rubió i Coma Serrera** → discontinuïtat del bosc amb pastures

Incendis passats

Superposició de les zones prioritàries per la conservació de la biodiversitat, les zones forestals i la prioritització de l'activitat agroramadera

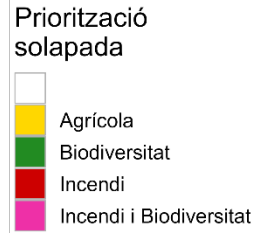
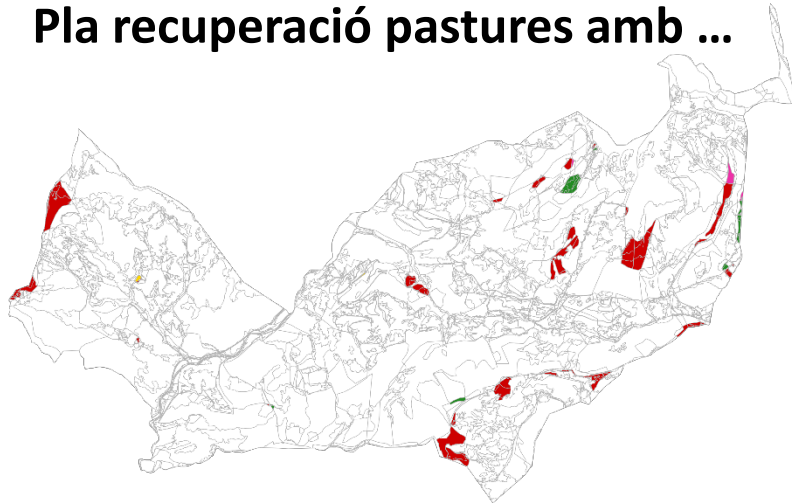
Informat com a rodal d'interès "maduresa". Però el pla normatiu de boscos madurs encara encara no aprovat. No inconvenient en intervenció naturalista

Zona estratègica de prevenció d'incendis forestals (planell de Sant Maurí i voltants), es podria reubicar la zona d'evolució natural?

Zones de cant i hivernada confluint amb prevenció: fer intervenció acordada

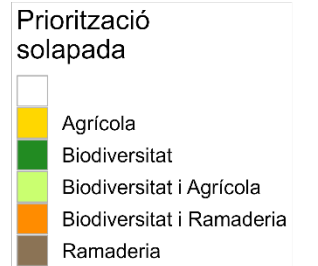
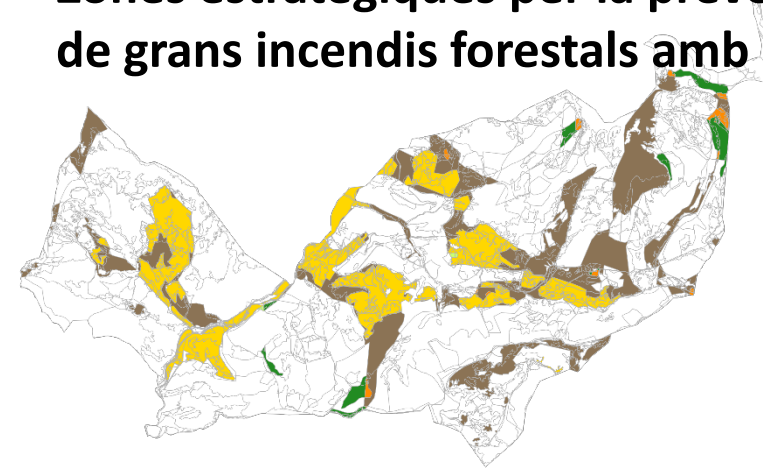
Superposicions i solucions

Pla recuperació pastures amb ...

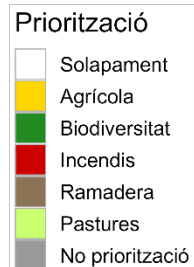
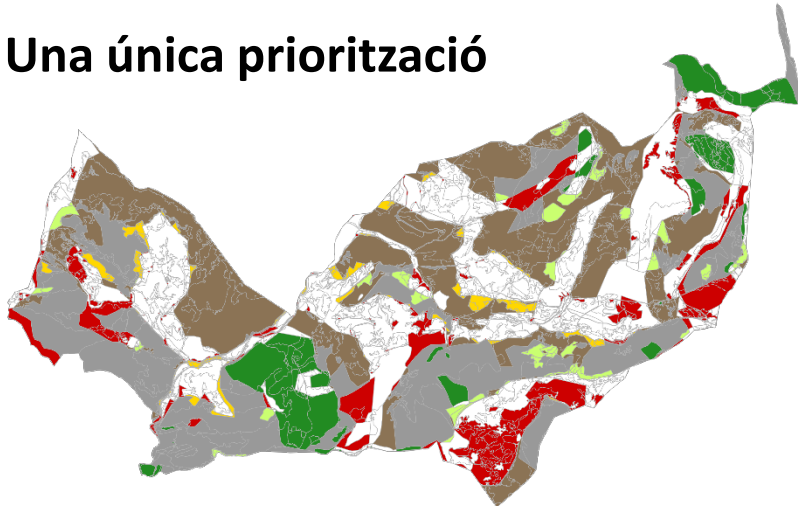
5 km

Zones estratègiques per la prevenció de grans incendis forestals amb ...

5 km

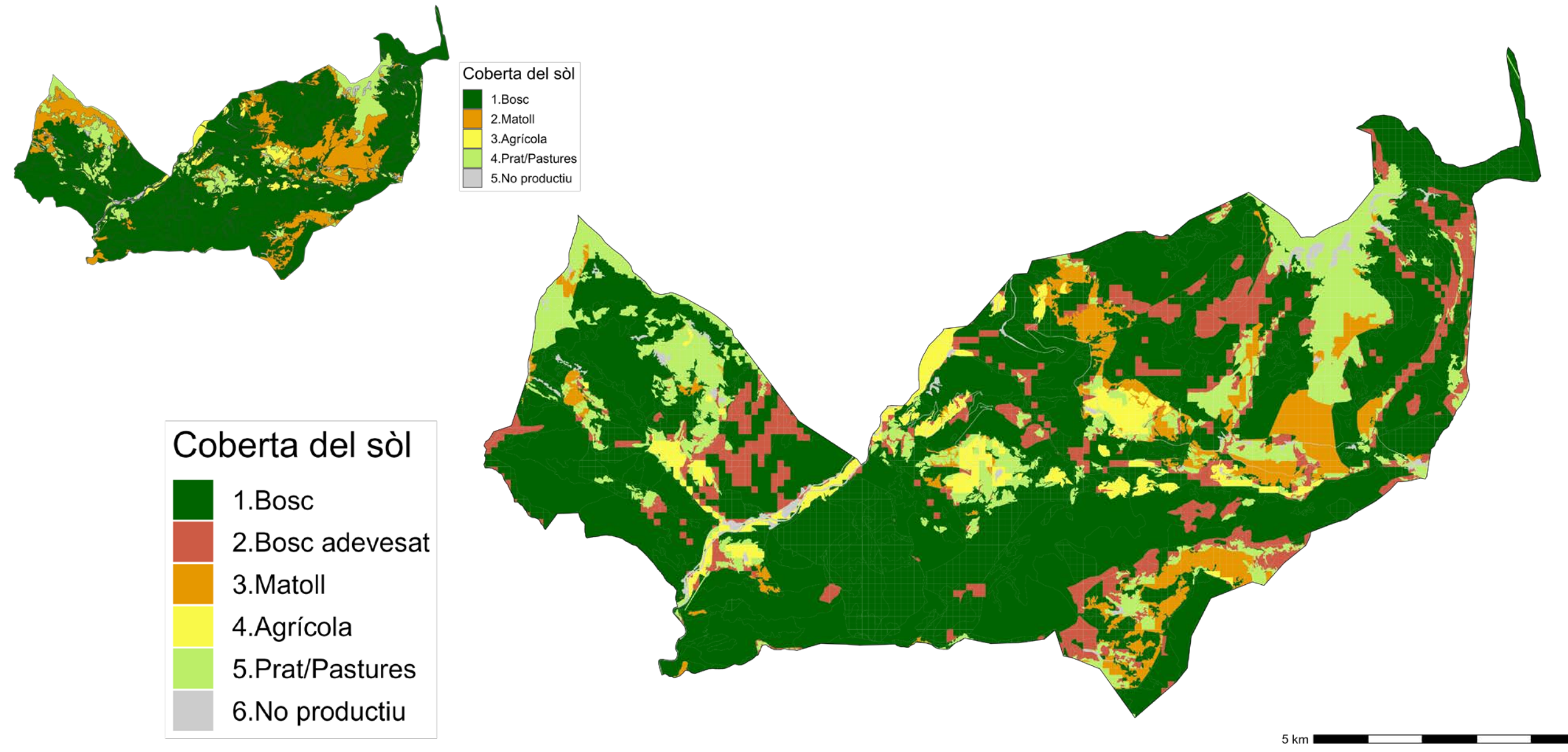
Una única priorització

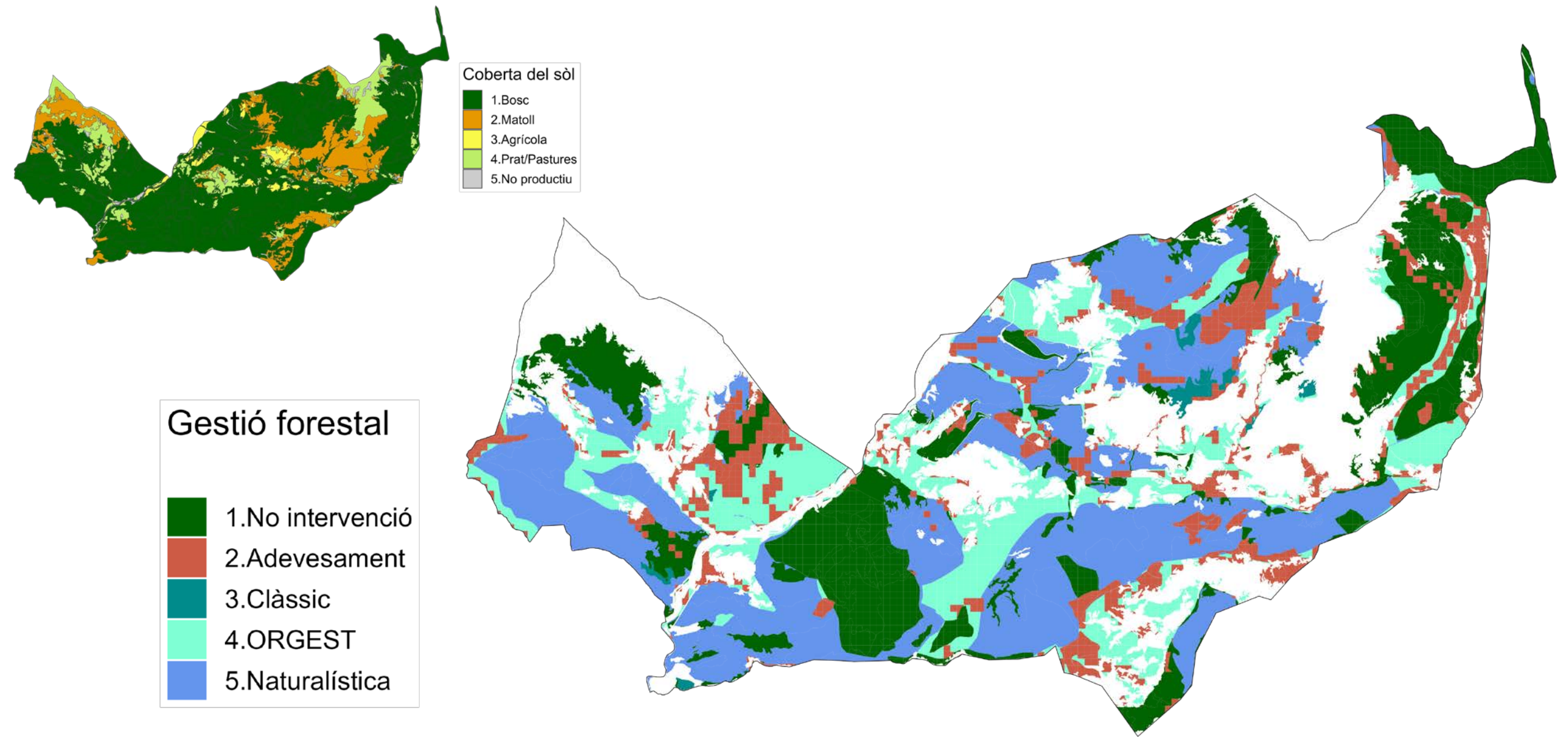
5 km

Priorització	Àrea (ha)	Proposta
Pastures	238	Executar les activitats previstes en el pla de recuperació de pastures.
Incendi	916	Transformar i mantenir les zones de matollar (23%) a prat/pastures (independentment de la viabilitat). Adevesar les zones arbrades (66%) si pendent ≤ 30% en orientacions sud i oest, o altrament, aplicar una gestió ORGEST (Piqué et al. 2017). Mantenir les zones agrícoles i de prats/pastures actives.
Biodiversitat	867	No potenciar cap canvi de cobertura. En les zones forestals (97%), considerar principalment la no-intervenció i si és necessari, adequar la silvicultura al requeriments de la fauna i flora de cada zona.
Agrícola	180	Transformar les zones arbrades (60%) i de matollar (14%) a camps de conreu sempre que la superfície > 3.000 m ² i la distància a nucli urbà < 5.000 m. Les transformacions proposades són a fruiters com ara pomera en alçada al nord del Riu del Cantó (solana) si pendent ≤ 20%, o vinya si pendent > 20%. Al sud del Riu del Cantó (obaga) rotació de patata (1 any) i lleguminoses (3 anys). Al nord del barranc d'Escós (solana d'Estac) implantar cultiu de tòfona i alzina i al sud del barranc d'Escós (obaga d'Estac) la mateixa rotació que a l'obaga del Cantó.
Ramadera	2.724	Estassar les zones de matollar per transformar-les a pastures per potenciar l'activat ramadera i adevesar les zones arbrades amb vocació silvo-pastoral, que són aquelles amb pendent ≤ 30% i en orientacions sud i oest.

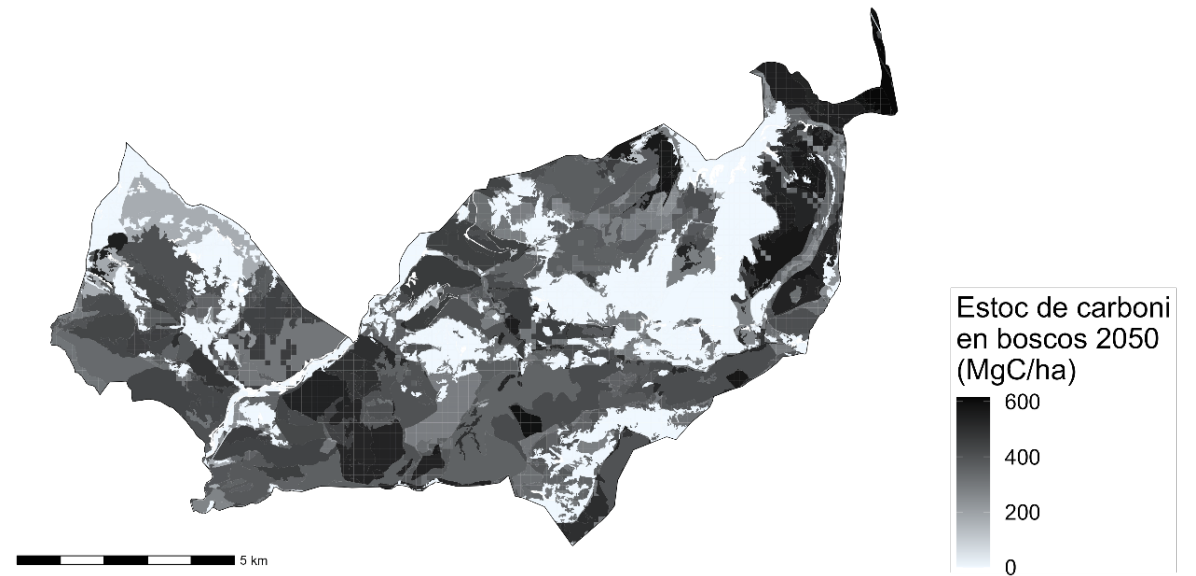
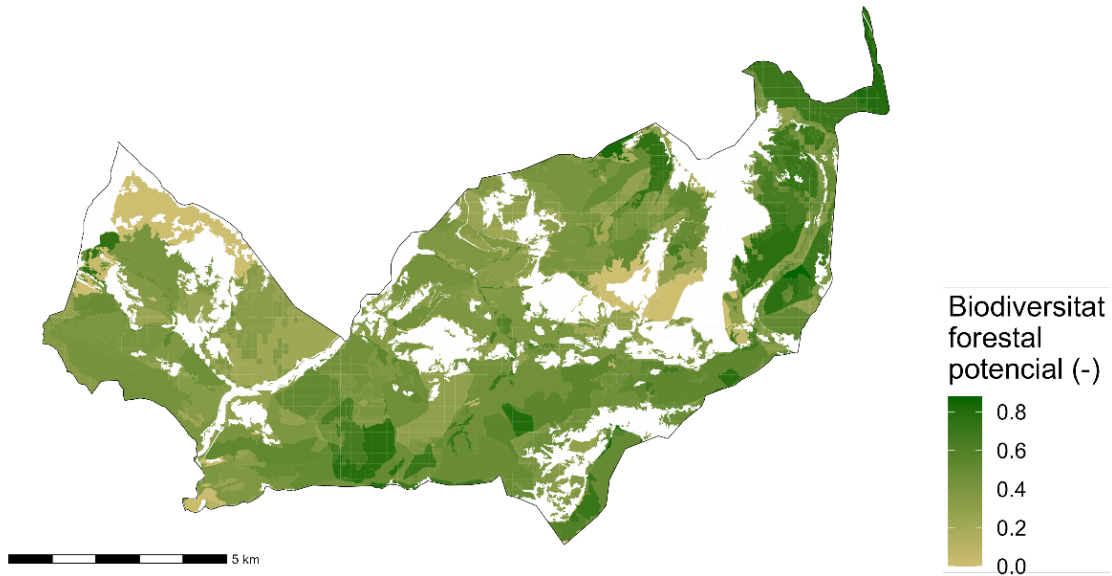
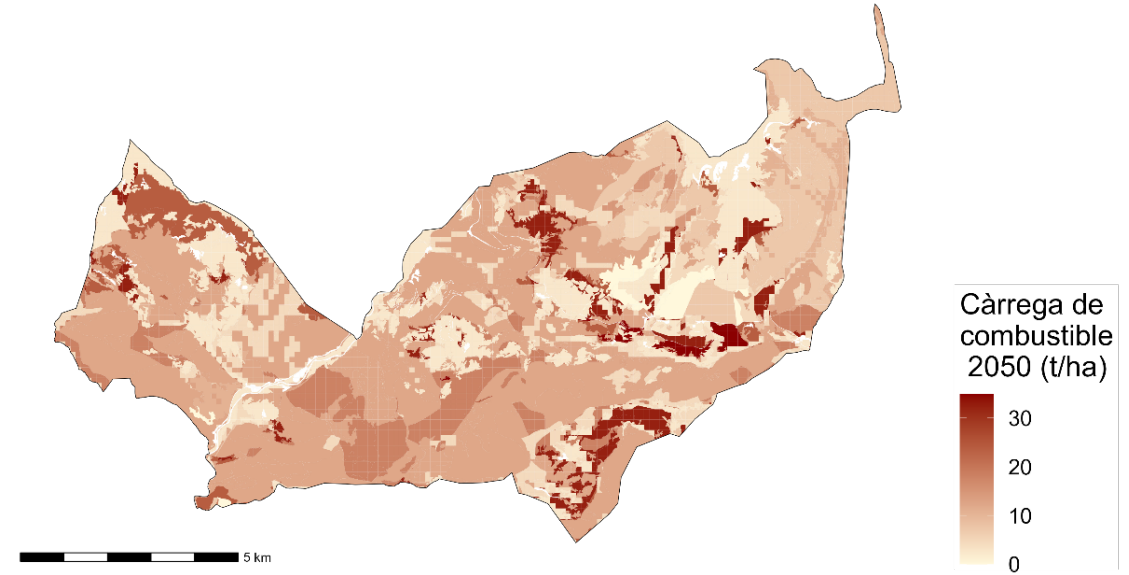
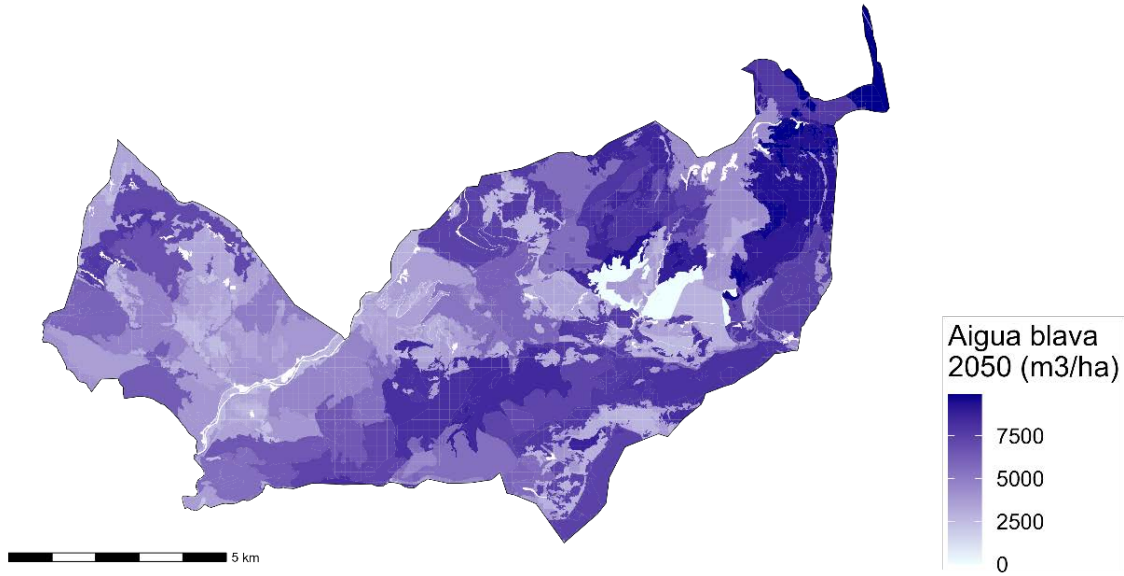
Proposta de paisatge resilient Soriguera 2050

Proposta de paisatge resilient Soriguera 2050

Estimació provisió futura de serveis ecosistèmics

Comparativa de provisió de serveis ecosistèmics

Servei ecosistèmic	Variable (Unitats)	Actual	Futur mantenint tendència	Δ (%)	Futur resilient	Δ (%)
Aigua	Aigua blava (Hm3)	57.1	55.4	-3%	61.1	7%
Activitat agro-ramadera	Càrrega ramadera (UBG)	1464	1085	-26%	1783	22%
	Producció agrícola (t)	3713	2747	-26%	4851	31%
Risc incendi	Càrrega combustible en superfície (Mg/ha)	10.8	12.2	13%	9.4	-12%
	Biomassa en peu (Mg/ha)	102	153	50%	82.2	-20%
Activitat silvícola	Producció fusta (m3/any)	2517	2517	0%	14874	491%
Biodiversitat	Coefficient variació DBH (-)	0.52	0.43	-17%	0.48	-9%
	Volum arbres grans (m3/ha)	9.85	25.5	159%	32	220%
	Biomassa fusta morta (Mg/ha)	3.3	4.9	50%	4.2	33%
	Índex biodiversitat forestal potencial [0,1]	0.29	0.36	25%	0.43	48%
Mitigació canvi climàtic	Estoc de carboni / Biomassa en peu (-)	2.70	2.64	-2.0%	2.63	-2.5%

Conclusions

- ✓ **Mosaic de paisatge més heterogeni → manteniment i creació d'hàbitats rics i diversos**
- ✓ **Increment quantitatiu de producció d'aigua blava**
- ✓ **Disminució de la càrrega de combustible en superfície i de la biomassa en peu → reducció risc incendi → minimitzar efecte negatiu dels incendis en el balanç de carboni**
- ✓ **Potenciació de l'activitat agrària i ramadera → mantenir a llarg terme un mosaic de paisatge viu i heterogeni**
- ✓ **Increment de fins a 5 vegades de capacitat de mobilització forestal → re-activació sector forestal, llocs de treball, promoció de la bioeconomia**
- ✓ **Alta mobilització de la fusta destinada a productes de llarga vida útil → efecte positiu en el balanç de carboni**

SCIENCE FOR FOREST MANAGEMENT,
BIODIVERSITY & BIOECONOMY

Change the future, today

Gràcies per la seva atenció

